

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΕ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1966 | ΑΡΙΘ. 6

ΕΙΣΘΕ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΡΟΥΡΟΙ

Πολυῦμνητον ἔπος ἀποτελεῖ ἡ ἱστορία τῆς φυλῆς μας. Ἐπος, μὲ δραματικὴν τὴν ὑφήν του, καὶ μὲ τὸν μουσικὸν ρυθμὸν, ὡς βαθυτέραν του ὑπόστασιν. Πάμφωτος εἶναι ἡ πρώτη αὐγὴ τῆς ἱστορικῆς του πορείας. Ὀλόχρυσοι αἱ πρῶται σελίδες τοῦ βιβλίου τῆς εὐγενείας του. Τὸ ἡρωϊκὸν ἔπος ὑπῆρξεν ἡ πρώτη του ἀναπνοή. Ἐθλοὶ ἡμιθέων τὰ πρῶτά του σκιρτήματα. Ἐμπνευσμένοι ραψωδοὶ ἐξύμνου, μὲ τὴν λύραν των, τὰ «κλέη» τῶν ἡρώων. Καὶ ἔκτοτε ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου, ἕως τοὺς ἀγνώστους ποιητὰς τῶν ὑπερόχων δημοτικῶν μας τραγουδιῶν, παναρμόνιοι ρυθμοὶ ἐρρῦθμισαν τὸν βηματισμὸν τοῦ Γένους μας πρὸς κατὰκτησιν τῆς δόξης καὶ τῆς ἀθανασίας.

* *

Καὶ εἶναι ἀληθῶς ἀσύγκριτον τὸ κάλλος τῆς εἰκόνας, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνεφανίσθη τὸ Γένος μας εἰς τὸν ἱστορικὸν στίβον. Εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ φῶς καὶ ἀπὸ χαροποιὸν αἴσθημα ζωῆς. Ἐχει πνευματικὸν βάθος, ἀλλὰ καὶ ἐνάργειαν. Ἐμπερικλείει ἀγάπην πρὸς πᾶν ὄραϊον καὶ ὑψηλόν. Ἀκοίμητον ἔφεσιν θυσίας ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ. Ἐρωτα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Βαθυτάτην παρατηρητικότητα καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Χαλινὸν εἰς τὸ πάθος. Μέτρον εἰς τὸ συναίσθημα. Ρυθμὸν εἰς τὰ πτερυγίσματα τῆς φαντασίας. Καὶ εἶναι τόση ἡ λαμπρότης καὶ ἡ καθαρότης τῆς πρώτης του

αὐτῆς εἰκόνας, ὥστε τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἀπέβησαν ὁ φω-
τοδότης Ἡλιος, ποῦ καταλάμπει τὴν ὅλην ζωὴν τοῦ
Ἔθνους μας. Καὶ ὁ μὲν Πλάτων λέγει διὰ τὸν Ὀμηρον
εἰς τὴν Πολιτείαν του ὅτι «τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν
οὗτος ὁ ποιητής». Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε τὴν Ἰλιά-
δα του ὑπὸ τὸ προσκέφαλόν του. Καὶ εἰς ἀπὸ τοὺς ἐπι-
φανεστέρους νεωτέρους ἱστορικοὺς γράφει, ὅτι «ἡ Ἑλ-
λάς, χάρις εἰς τὸν Ὀμηρον, ἀπέβη ἡ μοναδικὴ ὁδός, ποῦ
ὀδηγεῖ εἰς τὰ ἐνδιαιτήματα τῆς θεότητος».

* *

Καὶ εἶναι τοῦτο ὑψίστη ἀλήθεια. Διότι ὁ γεωφυσικός
μας χῶρος, περικλείει ἐντός του κάθε χῶρον τῆς γῆϊνης
αὐτῆς σφαίρας. Ἀπὸ τοῦ ψυχροτάτου, ἕως τοῦ πλεόν
μεσημβρινοῦ. Καὶ τὰ διανοήματά μας, ὁ Ἕλληνας λό-
γος, ὑπῆρξαν στάδιον ἐπιλογῆς ἐλευθέρως. Καὶ ὅλα τὰ
ἔθνη προσέλαβον ἀπὸ ἡμᾶς ὅ,τι προσιδιάζει πρὸς τὰς
ἐφέσεις του καὶ τὸν χαρακτῆρα ἐκάστου. Καὶ ὅ,τι προσ-
ηρμόζετο πρὸς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του. Ναί! ἀπὸ ἡμᾶς
ἐλήφθησαν τὰ πάντα. Ἠθικὴ, πολιτικὴ, φιλοσοφία,
διδάγματα, ὅροι ζωῆς, τύποι λατρείας. Τὰ πάντα, ναί,
τὰ πάντα. Καὶ τὸ σπουδαιότερον πάντων, ἡμεῖς ἐδώσα-
μεν κυρίως εἰς τὴν Οἰκουμένην τὸν σαρκωθέντα
Λόγον, καὶ τὸ χριστιανικόν της «Πιστεύω».

Καὶ ὅπως τὸ διεκηρύξαμεν καὶ ἄλλοτε, καὶ δὲν θά
παύσωμεν νὰ τὸ κηρύττωμεν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει εἰς ἡμᾶς
πνοὴ καὶ ζωὴ δι' ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων κυρίως καὶ ἐκη-
ρύχθη καὶ ἐλατρεύθη καὶ ἐπεδείχθη εἰς τὸν κόσμον ὁ
Χριστός. Δι' ἡμῶν ἠρμηνεύθη — ἐξαισίως καὶ Θεοπνεύ-
στως — τὸ θεῖον του Εὐαγγέλιον. Δι' ἡμῶν — τὸ ἀνήγγει-
λεν ὁ ἴδιος — ὅτι θά δοξασθῇ. Καὶ ὄντως τὸ Ἑλληνικόν
Βυζάντιον ἀπέβη ἡ πνευματικὴ ὑψικάμινος τῆς Οἰκου-
μένης ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεπορεύθη πρὸς πᾶσαν γωνίαν
τῆς γῆς ὁ ἀπεφθοσ χρυσὸς τῆς θείας του διδασκαλίας.

* * *

Διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ποῦ ἐπραγματοποιήθησαν εἰς τὴν γῆν μας καὶ ἀπηρτίσθησαν ἀπὸ Ἑλληνικῆς Πατέρας ἐθεμελιώθη ἀρραγῶς καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας ἡ φύσις εἶναι Θεανδρική καὶ Οἰκουμενική. Καὶ ἀποστολὴν τῆς ἔχει, νὰ φωτίζη τὸ πνευματικὸν βάθος τῆς ζωῆς. Νὰ σφυριλατῇ τὰς ψυχὰς πρὸς τὴν Ἀρετὴν καὶ νὰ τὴν προάγῃ καὶ νὰ τὴν ἀνυψώσῃ, μὲ ὑπογραμμὸν τὸν Χριστόν, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Ὡς Βασιλεία Ἀγάπης καὶ Δικαιοσύνης καὶ Οὐρανοφάντου ὠραιότητος.

Καὶ ἂν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας ὑπηρετῇ, ὅπως ἐκουσίως καὶ μὲ ὑπέροχον αὐτοθυσίαν τὸ Ἔθνος μας, ὁ λόγος εἶναι, διότι τοῦτο ἐβίωσε τὴν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν, ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς τῆς καρδίας καὶ τῆς διανοίας του, ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς της. Καὶ ἐντὸς τῆς Βυζαντινῆς μας Αὐτοκρατορίας τὴν μετεμόρφωσεν εἰς τὸν ὑπέροχον Ἑλληνοχριστιανικὸν Πολιτισμόν ὁ ὁποῖος ἐσφράγισεν μὲ τὴν θείαν καὶ ἀπαστράπτουσαν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ ὅλας τὰς δημιουργικὰς ἐκδηλώσεις τῆς Κοινωνικῆς καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας ζωῆς. Καὶ τὴν νομοθεσίαν. Καὶ τὴν τέχνην, εἰς ὅλας τῆς τὰς μορφάς. Καὶ τὴν ποίησιν. Καὶ τὴν ρητορικὴν. Καὶ τὴν Ἀρχιτεκτονικὴν. Καὶ τὰ πάντα. Ἀλλὰ καὶ ἐνέπνευσεν τοὺς ἐκπάγλως ἥρωϊκοὺς ἀγῶνας τοῦ Γένους μας ἐναντίον τῶν παντοειδῶν βαρβάρων. Ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας.

* * *

Αὐτῆς τῆς παραδόσεως, αὐτοῦ τοῦ ἐξαστράπτοντος πολιτισμοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ πνευματικοῦ θησαυροῦ εἴσθε σεῖς, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς μου, οἱ ἄγρυπνοι φύλακες καὶ φρουροί.

Ἀποστολὴ σας δὲ εἶναι, νὰ τὸν διαφυλάξετε ἀβλαβῆ

καὶ ἀκέραιον, ὡς τὴν δυναμογόνον καὶ ζωοπάροχον πηγὴν πάσης ἀληθοῦς προόδου καὶ ἐκπολιτισμοῦ τοῦ Κόσμου. Διότι ἂς μὴ πλανώμεθα. Ἐάν ἡ Οἰκουμένη σήμερον ὁλόκληρος διακατέχεται καὶ ἔχη περιέλθει εἰς κατάστασιν ὀξυτάτης καὶ ἐπικινδύνου κρίσεως, ὁ λόγος εἶναι, διότι ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπόν της ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ἔχουν θολωθῆ εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων τὰ Χριστιανικὰ νοήματα καὶ βιώματα. Καὶ διότι παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπίδοσιν εἰς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, δὲν καλλιεργεῖται καὶ δὲν ἐμπεδοῦται εἰς τὰς συνειδήσεις τὸ κήρυγμα τοῦ Χριστοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι αὐτὸς ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην ἀξίαν τοῦ κόσμου.

* * *

Γνωρίζω καλῶς καὶ τὸν βαρὺν μόχθον σας καὶ τὰς δυσχερείας τὰς ὁποίας δοκιμάζετε. Μὴ λησμονεῖτε ὅμως ποτέ, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς μου, ὅτι σεῖς ἀποτελεῖτε «τὸ ἄλλας τῆς γῆς». Καὶ ὅτι ἔργον σας καὶ ἀποστολή σας εἶναι, νὰ ρυθμίζετε εἰς ἓνα δημιουργικὸν ρυθμὸν ἄλλας τὰς ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ Ἔθνους μας· καὶ ὅτι, δι' ὑμῶν κυρίως, ὑπηρετοῦνται οἱ ὑψηλοὶ σκοποὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ γένους μας. Καὶ τὸ ὑψηλότερον διδάγμα τῆς μεγάλης σημερινῆς Ἐθνικῆς καὶ Θρησκευτικῆς μας ἑορτῆς εἶναι, ὅτι τὰ πάντα — καὶ τὰ ἀκατόρθωτα ἀκόμη — ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Σταυροῦ καὶ διὰ τῆς αὐτοθυσίας ὑπὲρ τοῦ ἐν παντὶ ἀγαθοῦ. Διὰ ταύτης ἐπραγματοποιήθη καὶ ἡ νεκρανάστασις τοῦ Γένους μας· τοῦ ὁποίου σεῖς, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς μου, ἔχετε ταχθῆ Ὀδηγοὶ καὶ Μυσταγωγοὶ καὶ Διδάσκαλοι.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑ

Γ'

Ὁ διὰ τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος καὶ τῆς ὀρθοδόξου λατρείας ἐξαγιασμός τοῦ σώματος φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Τὰ λειτουργικὰ κείμενα γενικῶς τῆς Ἐκκλησίας μας, ἂν καὶ ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἔντονον ἀσκησιν καὶ περιλαμβάνουν ἀσματικὸν πλοῦτον, ἐκφράζοντα τὰ βιώματα μεγάλων ἀσκητικῶν προσωποποιήτων, ἐν τούτοις οὐδέποτε ἀγνοοῦν ἢ ὑποτιμοῦν τὸν γάμον, ἀλλ' ἀντιθέτως διὰ πλήθους ὀραίων βιβλικῶν ἐκφράσεων¹ ἐξυμνοῦν αὐτὸν ὡς ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸ δημιουργικὸν θέλημα τοῦ Θεοῦ «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε...»² καὶ ὡς καθαγιασθέντα ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αὐτὸς οὗτος ὁ Μέγας Κανὼν, παρὰ τῷ ὁποίῳ κορυφοῦται τὸ ἀσκητικὸν ιδεῶδες, διακηρύττει: «Ὁ γάμος μὲν τίμιος, ἡ κοίτη δὲ ἀμίαντος· ἀμφοτέρα γὰρ Χριστὸς προσευλόγησε, σαρκὶ ἐσθιόμενος, καὶ ἐν Κανῶν δὲ γάμῳ τὸ ὕδωρ οἶνον ἐκτελῶν...».

Εἶναι τοσαύτη ἡ πρὸς τὸν γάμον ἐκτίμησις ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ λατρείᾳ, ὥστε ἐν αὐτῇ, συμφώνως πρὸς τὸ καθ' ὅλου βιβλικὸν καὶ ὀρθόδοξον πνεῦμα, οὗτος χρησιμοποιεῖται ὡς προσφιλέστατον σύμβολον πρὸς ἔκφρασιν τοῦ πνευματικοῦ συνδέσμου τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῶν μελῶν τοῦ μυστικοῦ σώματός Του (πρβλ. Ἐφ. ε', 28-29)³. Ἀναρίθμητοι εἶναι δὲ αἱ σχετικαὶ εἰκόνες, τὰ σύμβολα καὶ αἱ ἐκφράσεις, αἵτινες εἶναι εἰλημμέναι ἐκ τοῦ κύκλου τῶν παραστάσεων τοῦ γάμου: «Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός...»· «τὸν νυμφῶνά Σου βλέπω...»· «τὸν Νυμφίον ἀγαπήσωμεν»· «ὁ δεῖξας ἐράσμιον τὸ Νύμφης κάλλος ἄριστον»· «νυμφῶν τῆς ἀρρήτου δόξης»· «ὡς νυμφίος ἐκ παστοῦ» κ.λ.π. Ὡστε ὁ πλήρης καθαγιασμός τῶν βιολογικῶν ἀξιῶν καὶ ὁ ὑπὸ τὴν μεταμορφωτικὴν δύναμιν τῆς χάριτος ἐξευγενισμός καὶ ἡ τοῦτ' αὐτὸ

1. «Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν» (Γεν. β', 23).

2. Γεν. α', 28. γ', 17. Πρβλ. Β. Βέλλα, Ὁ Ἰσραηλιτικὸς γάμος, ἐν ἐν Ἀθήναις 1935, σελ. 5.

3. Πρβλ. Λεωνίδου Ἰ. Φιλίππιδου, Ἡ πρώτη πρὸς Τιμόθεον Πνευματικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου, ἐν Ἀθήναις 1952, σελ. 84.

μετουσίωσις αὐτῶν εἰς ἀνωτέρας πνευματικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀξίας συντελεῖται ἐν τῇ οἰκογενεῖα ἢ ὁποῖα δημιουργεῖται διὰ τοῦ γάμου ⁴.

Ἡ τιμὴ, ἣτις ἀποδίδεται εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς σῶμα, ἐκδηλοῦται καὶ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ εἰκονογραφίᾳ καὶ ἀγιογραφίᾳ, «ἢ ὁποῖα δὲν ἔπαυσε ποτὲ νὰ ἐξεικονίζῃ τὸ σῶμα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου καὶ ὅλων τῶν ἁγίων Του, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἡ εἰκὼν, κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν, παριστάνει τὸ μεταμορφωμένον ἀνθρώπινον σῶμα, τὴν ἀνακαινισμένην ἀνθρωπίνην φύσιν, ἐλευθερωμένην ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν» ⁵. Ἡ ὀρθόδοξος αὕτη ἄποψις στηρίζεται εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ, καθ' ἣν «οἱ ἅγιοι καὶ ζῶντες πεπληρωμένοι ἦσαν πνεύματος ἁγίου καὶ τελευτησάντων αὐτῶν ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀνεκφοιτήτως ἔνεστι καὶ ταῖς ψυχαῖς καὶ τοῖς σώμασιν ἐν τοῖς τάφοις καὶ τοῖς χαρακτῆρσι καὶ ταῖς ἀγίαις εἰκόσιν αὐτῶν, οὐ κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ χάριτι καὶ ἐνεργείᾳ» ⁶. Καὶ ὁ Συμεὼν ὁ νέος Θεολόγος λέγει σχετικῶς: «Ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ ἔγινε πῦρ, μεταδίδει καὶ εἰς τὸ σῶμά του ἀπὸ τὴν ἰδικὴν τῆς λαμπρότητα, καθὼς καὶ τὸ αἰσθητὸν πῦρ μεταδίδει εἰς τὸν σίδηρον ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του ἐνεργείαν» ⁷. Αὐτὸν τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν πνευματοποίησιν καὶ τὸν ἐξαγιασμὸν τῶν σωμάτων παριστάνουν αἱ ὀρθόδοξοι εἰκόνες ⁸.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβαλλομένη ἀσκήσις, ἐγκράτεια, νηστεία κ.τ.τ. δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν καταδίκην τοῦ σώματος, ἀλλὰ τῆς σωματολατρείας. Ἡ ρεαλιστικὴ Ἀνθρωπολογία τῆς Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐδέποτε λησμονεῖ, ὅτι αἱ σωματικαὶ καὶ βιολογικαὶ ἀξίαι, ἕνεκα τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου, τείνουν νὰ καταλαμβάνουν εἰς τὴν ἱεραρχικὴν κλίμακα τῶν ἀξιῶν τὴν πρώτην θέσιν, ἐκδιώκουσαι τὰς ἀνωτέρας πνευματικὰς ἀξίας καὶ ὀδηγοῦσαι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θεοποίησιν τῶν

4. Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Ἡ μορφωτικὴ ἀξία τοῦ ἰσχύοντος Τριωδίου, ἐν Ἀθήναις, σελ. 99-101.

5. Β. Ἐράστου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 307. Α. Οὐσπένσκη, Ἡ Εἰκόνα, μεταφ. Φ. Κόντογλου, Ἀθήναι 1952.

6. Migne Ἐ.Π. τόμ. 94, στ. 1249 ἐξ.

7. Α. Οὐσπένσκη, ἐνθ' ἀνωτ.

8. Πρβλ. Κωνστ. Καλοκύρη, Ἡ οὐσία τῆς Ὄρθοδόξου Ἀγιογραφίας, Ἀθήναι 1960.

σωματικῶν ἐνστίκτων καὶ τὴν ὑποδούλωσιν εἰς αὐτά. Ἡ ὀρθόδοξος ἰδίᾳ Ἐκκλησία, ἐπισημαίνουσα ρεαλιστικῶς τὸν κίνδυνον αὐτόν, παρέχει βοήθειαν πρὸς ἐξουδετέρωσιν αὐτοῦ, διότι ὡς σπουδαιότατον μέσον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς βουλήσεως ὑποδεικνύει, πρὸς τοῖς ἄλλοις, τὴν ὑγιᾶ ἄσκησιν, διὰ τῆς ὁποίας «σῶμα τὸ δυσήμιον τῷ λόγῳ ὑποτάσσεται δι' ἐγκρατείας καὶ δεήσεως». Ἡ σωματικὴ νηστεία, ἥτις ἀσκεῖ εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν πνευματικὴν νηστείαν, δὲν δύναται νὰ βλάβῃ τὸ σῶμα, διότι ἀφ' ἐνὸς δὲν ὑποχρεοῦται πρὸς νηστείαν ὁ «δι' ἀσθένειαν σωματικὴν ἐμποδιζόμενος»⁹, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ νηστεία, συντελοῦσα καὶ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν ἀποτοξίνωσιν τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ τὴν κάθαρσιν τῆς σωματικῆς μηχανῆς ἀπὸ τῆς σκωρίας καὶ τέφρας, ἥτις δημιουργεῖται ὑπὸ τῶν ζωϊκῶν οὐσιῶν, «καθαρίζει», «ἀγνίζει» καὶ «ρώννυσι τὸ σῶμα» καὶ παραθέτει αὐτὸ «ὀλοκλήρως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ». Κατὰ τὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ νηστεία καὶ ἡ καθ' ὅλου ἐγκράτεια οὐ μόνον δὲν σημαίνει περιφρόνησιν τοῦ σώματος ἢ καταπίεσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰσαγωγὴν αὐτοῦ εἰς μίαν ζοφερὰν καὶ σκυθρωπὴν ἀτμόσφαιραν, ὡς θὰ ἐνόμιζον οἱ ἐπιπολαιῶς κρίνοντες τὰ πράγματα ἀλλ' ἀντιθέτως ἐξυμνεῖται ὡς «ώραία», «τερπνὴ», «φαιδρὰ» καὶ «εὐφρόσυτος». Αὕτη εἶναι ἡ «φαιδροτέρα τῶν ἀρετῶν», ὡς «εὐφραίνουσα» τὴν ψυχὴν, ὡς ἐνδύουσα αὐτὴν διὰ «φαιδρᾶς στολῆς» καὶ «φωτεινοῦ χιτῶνος», ὡς ἐτοιμάζουσα «κρατῆρα πνευματικόν» καὶ πνευματικὴν «τρυφὴν» κ.ο.κ.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

9. Κανὼν ξθ' Ἀγ. Ἀποστόλων.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΧΙΩ*

Μαΐου ιδ'.

Μνήμη τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Ἰσιδώρου τοῦ ἐν Χίῳ.

Σημ. Εἰς τὴν παροῦσαν ἑορτὴν τοῦ Ἀγίου Ἰσιδώρου λαμβάνομεν ὡς ὀδηγὸν τὴν τυπικὴν διάταξιν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἢ τοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου. Καταβασίαι ψάλλονται τῆς τυχούσης ἑορτῆς.

ΕΝ Τῷ ΜΙΚΡῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

Ἰστώμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν τὰ ἐξῆς Προσόμοια τοῦ Ἀγίου.

Ἦχος πλ. β'. Αἱ Ἀγγελικαί, προπορεύσθε.

Τὸν ἀθλητικόν, ἐκτετέλεκας ἀγῶνα, καὶ τὰς τῶν ἐχθρῶν καταβέβληκας ἐπάρσεις· διὸ καὶ τῶν βραβείων, κατ' ἀξίαν ἐπέτυχες, τῆς ἐπουρανίου βασιλείας, συγκοινωνὸς καὶ κληρονόμος, ὀφθεις ἔνδοξε, Μάρτυς Ἰσίδωρε σοφέ, Ἀγγέλων συνόμιλε.

Στόματι λαμπρῷ, τὴν Χριστοῦ οἰκονομίαν, ἔναντι ἐχθρῶν, ἀπτοήτω παρρησία, ἐκήρυξας παμμάκαρ, καὶ σοφῶς ὠμολόγησας, ἦν καὶ μεγαλύνεις καὶ δοξάζεις, ταῖς θαυμασταῖς σου ἀριστεταῖς, οἰκείοις μέλεσιν· ἔνθεν δοξάζει σε Χριστός, ἀρρήτως Ἰσίδωρε.

Πῦρ τὸ νοητόν, τῇ καρδίᾳ περιφέρων, στέργεις καρτερῶς, τοῦ πυρὸς τὴν τιμωρίαν, Ἰσίδωρε θεόφρον, καὶ μαστίγων τὴν ἔφοδον, καὶ τῶν ὑπ' ἀλόγων συρμὸν

* Ἀναπληρωθεῖσα ἐν Ἀγίῳ Ὅρει ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ἰμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδίδεται ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Μάρτυς, καὶ τὴν τομὴν τῆς κεφαλῆς σου, ἐν ᾗ στέφανον, ἀθανασίας ὁ Σωτήρ, ἀξίως ἐπέθηκε.

Χαίρει καὶ σκιρτᾷ, ἐπὶ σοὶ ἡ νῆσος Χίος, ὅτι ἐν αὐτῇ, Μάρτυς ἔχεας τὸ αἷμα, καὶ πάντες οἱ τῶν θείων, δωρεῶν καὶ θαυμάτων σου, καὶ τῆς θερμοτάτης ἀρωγῆς σου, κατατρυφῶντες ἀνυμνοῦσι, τὰς σὰς χάριτας, καὶ μεγαλύνουσι Χριστόν, τὸν σὲ θαυμαστώσαντα.

Δόξα. Ἦχος γ'.

Μαρτυρικὸν ἀνύσας στάδιον, τῆς ἐν Χριστῷ αἰδίου ζωῆς, κληρονόμος ἐγένου Ἰσίδωρε· θείῳ γὰρ ἔρωτι ἀλούς, σεαυτὸν ἀπηρνήσω, καὶ τοῖς τοῦ Σωτῆρος παθήμασιν, ἀκαταπλήκτω φρονήματι, ἐκαλλωπίσθης ἐν τοῖς σκάμμασι, νομίμως ἀγωνισάμενος. Ἄλλ' ἀθλητικῇ παρρησίᾳ χρώμενος, ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ ἰκέτευε, τῶν μακαρίζοντων σου τὴν ἄθλησιν.

Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Ἀπόστιχα.

Ἦχος β'. Οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ.

Βίον θεοπρεπῆ, ἀνύων Ἀθλοφόρε, ἀνδρείως ἠγωνίσω, κατὰ τῆς δυσσεβείας, καὶ τὸν Χριστὸν ἐδόξασας.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει...

Λόγοις σου ἱεροῖς, καὶ ἄθλοις ἀνενδότοις, ἤσχυνας παρρησίᾳ, τῶν δυσσεβῶν τυράννων, τὸ φρόνημα Ἰσίδωρε.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεός...

Σῶμά σου τὸ σεπτόν, κηδεύσασα ὀσίως, Μυρόπη ἡ παρθένος, σύναθλός σοι ἐδείχθη, καὶ κοινωνὸς Ἰσίδωρε.

Δόξα. Τριαδικόν.

Πόνοις μαρτυρικοῖς, Τριάδα τὴν Ἁγίαν, ὡς μίαν
θεαρχίαν, ἐπὶ κριτῶν ἀδίκων, ἐδόξασας Ἰσίδωρε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τέξασα τὸν Χριστόν, ἀπειρογάμως Κόρη, κτιστῆς
τε καὶ ἀκτίστου, οὐσίας ἀνεδείχθης, μεθόριον παν-
θαύμαστον.

Νῦν ἀπολύεις. Τὸ Τρισάγιον, τὸ Ἀπολυτίκιον ἐκ τοῦ
Μεγάλου Ἑσπερινοῦ καὶ Ἀπόλυσις.

— — —
ΕΝ Τῶ ΜΕΓΑΛῶ ΕΣΠΕΡΙΝῶ

Μετὰ τὸν Προοιμιακόν, τὸ Μακάριος ἀνὴρ. Εἰς δὲ
τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν στίχους στ' καὶ ψάλλομεν
τὰ ἐξῆς στ' Προσόμοια τοῦ Ἁγίου.

Ἦχος δ'. Ἐδωκας σημείωσιν.

Ζήλω πυρπολούμενος, τῆς εὐσεβείας Ἰσίδωρε, ὑπεισ-
ῆλθες τὸ στάδιον, θερμῶς τῆς ἀθλήσεως, καὶ βρα-
βεῖον νίκης, Μάρτυς ἀπηνέγκω, κατὰ τῆς πλάνης δι-
δαχαῖς, θεοπειθέσιν ὠραϊζόμενος. Σταυροῦ δὲ κρατυνό-
μενος, τῇ πανοπλίᾳ κατέβαλες, τὸν ἀλάστορα τύραννον,
νικηφόρος δεικνύμενος.

Μάστιξι ξέομενος, τῆς δερματίνης νεκρώσεως, τοὺς
χιτῶνας ἐκδέδυσαι· στολὴν ἀφθαρσίας δέ, καὶ λαμ-
πρὰν ἐσθῆτα, περιβεβλημένος, θᾶπτον τῶ ξύλῳ τῆς ζωῆς,
ἀποκατέστης ζωὴν δρεψάμενος, τὴν ὄντως ἀκατάλυτον,
καὶ ἀτελεύτητον ἔνδοξε, ἧς περ νῦν ἐμφορούμενος, τοὺς
ὑμνοῦντάς σε εὐφρανον.

Οὐτως ὑπερβέβηκε, τὰ τῶν Μαρτύρων παλαίσματα,
τῶν ἐπαίνων τὴν σύνθεσιν, καὶ λόγον καὶ ἔννοιαν·
οἱ στερροὶ γὰρ πύργοι, τῆς θεοσεβείας, σῶμα θνητὸν

καὶ παθητόν, ὡς τὸ ἡμέτερον περικείμενοι, πυρός τε κατετόλμησαν, καὶ τῶν πληγῶν κατεφρόνησαν, ὡς ἐν σώματι πάσχοντες, ἄλλοτρίῳ οἱ ἔνδοξοι.

Ἔτερα. Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσι.

Στρατευθεὶς διὰ πίστεως, τῷ Δεσπότῃ τῆς κτίσεως, τὴν στρατείαν ἔλιπες τὴν ἐπίγειον, καὶ τοῦ φωτὸς ἐνδυσάμενος, τὰ ὄπλα Ἰσίδωρε, ἠγωνίσω ἀνδρικῶς, καὶ τὸν δόλιον ἔκτεινας, τῇ ἀθλήσει σου· διὰ τοῦτο τῆς ἄνω βασιλείας, κληρονόμος ἀνεδείχθης, καὶ τῶν Ἀγγέλων συμμέτοχος.

Τοῖς βουεῦροις τυπτόμενος, καὶ εἰρκτῇ καθειργνύμενος, καὶ πυρὶ Ἰσίδωρε προσριπτόμενος, καὶ ὑπ' ἀλόγων συρόμενος, οὐδόλως ἐπτόησαι, οὐκ ἠρνήσω τὸν Χριστόν, ἀλλὰ θῦμα εὐτρόσδεκτον, καὶ ὀλόκληρος, προσφορά καὶ θυσία πανευώδης, προσηγέχθης τῷ Κυρίῳ, ἀποτιμηθεὶς τὸν αὐχένα σου.

Ως κατεῖδες τὸ σῶμά σου, ἀπαστρέπτον τῇ χάριτι, ἔρριμμένον ἄταφον λάθρα ἔλαβε, τοῦτο Μυρόπη ἢ πάνσεμνος, καὶ πόθῳ ἐκήδευσε, μεγαλόφρονι νοῖ, καὶ τῶν ἄθλων σου χαίρουσα, ἐκοινωνήσεν, ἣν πρὸς δόξαν προσέλαβες τὴν ἄνω, ἐπιστάς αὐτῇ ἐκλάμπων, Μεγαλομάρτυς Ἰσίδωρε.

Δόξα. Ἦχος β'.

Τῆς ἐπιγείου στρατείας ἐμφρόνως, τὴν οὐράνιον ἀνταλλαζάμενος, ἐπαξίως τῆς κλήσεως, διέπρεψας Ἰσίδωρε· στοιχειωθεὶς γὰρ τοῖς κρείττοσιν, ἀπεδύσω πρὸς τὰ σκάμματα, καὶ ἐντέχνως κατέβαλες, τὸν παλαιὸν στερνιστήν, τῆς εὐσεβείας καταγγείλας τὸ μέγα μυστήριον· διὸ Χριστὸς σε παναλκιεῖ δεξιᾷ, ἐδόξασε μακάριε, ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ καὶ χάριτι, καὶ θαυμάτων ἐνεργείαις,

ὁ δοξασθεὶς ἐν τοῖς ἄθλοις σου. Αὐτὸν ἰκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Εἴσοδος, Φῶς ἱλαρόν, τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Προφητείας Ἑσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. μγ' 9-14).

Τάδε λέγει Κύριος· Πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συναχθήσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν. Τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; Ἡ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀκουστὰ ποιήσει ὑμῖν; Ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν, καὶ δικαιωθήτωσαν καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. Γίνεσθέ μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς μου, ὃν ἐξελεξάμην, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος Θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται. Ἐγὼ ὁ Θεός, καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ ὁ σώζων. Ἐγὼ ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα, ὠνειδίσα, καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν Θεὸς ἀλλότριος. Ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες, καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός. Ἐπι ἀπ' ἀρχῆς ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος· ποιήσω, καὶ τίς ἀποστρέψει αὐτό; Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ λυτρούμενος ἡμᾶς, ὁ Ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. γ' 1-9).

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀψηται αὐτῶν βάσανος. Ἐδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἢ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ γὰρ ἐν ὅψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης. Καὶ ὀλίγα παιδευθέντες, μεγάλα εὐεργετηθή-

σονται· ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέειρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· κρινουῖσιν ἔθνη, καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. Οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ, συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενουῖσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ε' 15-στ' 3).

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντίς αὐτῶν παρὰ Ὑψίστῳ. Διὰ τοῦτο λήφονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπειᾶς, καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου· ὅτι τῇ δεξιᾷ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. Λήφεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὀπλοποιήσῃ τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν· ἐνδύσεται θώρακα, δικαιοσύνην, καὶ περιθήσεται κόρυθα, κρίσιν ἀνυπόκριτον. Λήφεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον, ὁσιότητα· ὄξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὄργην, εἰς ρομφαίαν· συνεκπολεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονas. Πορεύονται εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νεφῶν ἐπὶ σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις ριφήσονται χάλαζαι. Ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως. Ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαῖλαψ ἐκλιμήσει αὐτούς. Καὶ ἐρημώσῃ πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς, καὶ σύνετ'· μάθετε, δικασταί, περάτων γῆς. Ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄγλοις ἔθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ τοῦ Κυρίου ἡ κρατήσις ὑμῖν, καὶ ἡ δυναστεία παρὰ Ὑψίστου.

Εἰς τὴν Λιτήν. Ἰδιόμελα.

Ἦχος α'.

Εὐφραίνεται ἡ νῆσος Χίος, καυχωμένη τοῖς ἀγῶσί σου, Ἀθλοφόρε Ἰσίδωρε· ἐν αὐτῇ γὰρ ἠγωνίσω, καὶ τὸν δρόμον τὸν καλὸν τετέλεκα, θωρακισάμενος τῷ Πνεύματι, καὶ τῆς ἀσεβείας, θριαμβεύσας τὴν ἀσθένειαν. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ τῶν θαυμάτων σου, τρυγῶντες τὰς δωρεάς, προστάτην σε ἐπιγραφόμεθα, καὶ τὴν σὴν παγγέραστον τελοῦμεν μνήμην, ὁμοφώνως βοῶντές σοι· μὴ διαλίπῃς Χριστῷ πρεσβεύων, ὑπὲρ ἡμῶν δεόμεθα, ὡς ἂν εὕρωμεν χάριν καὶ ἔλεος, εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

Ἦχος β'.

Τοῖς εὐσεβείας τοῖς τρόποις γυμνασάμενος, τῆς ἀσεβείας καθεῖλες τὰ σοφίσματα, Μεγαλομάρτυς Ἰσίδωρε· ὑπελθὼν γὰρ τὸ στάδιον, πίστεως σοφία καὶ ψυχῆς στερρότητι, τὸν εὐρετὴν τοῦ ψεύδους ἤλεγξας, καὶ διὰ πάθους ἐξέφηνας, τῶν παθῶν Χριστοῦ τὴν ἔλλαμψιν· ἧς καὶ ἡμᾶς ἀξίωσον, τοὺς τὴν μνήμην σου γεραίροντας.

Ἦχος γ'.

Ως πλήρης θείου φρονήματος, τῆς ἀληθείας τὸν λόγον, διετράνωσας Ἰσίδωρε· καὶ τοῖς ἔργοις βεβαιῶν τὴν ὁμολογίαν, πρὸς τυραννικὸν θυμὸν, καὶ πᾶσαν βασάνων πεῖραν, ἀντικατέστης στερρότατα· καὶ τῇ τῆς κάρας ἐκτομῇ, τῇ κεφαλῇ τῶν ὅλων Χριστῷ, συνήφθης τελώτερον· Ὡ πρέσβευε δεόμεθα, ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε.

Ἦχος δ'.

Τῆς ἐν Θεῷ καὶ Πατρὶ υἰοθεσίας, καρποφορῶν τὰς ἀξίας, τῇ τοῦ οἰκείου πατρὸς γνώμῃ δυσσεβεῖ, ἀντετάξω Θεόφρον· διὸ καὶ ἐβόας πρὸς αὐτόν· Οὐδέν με χωρίσει τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, οὐ πῦρ οὐ ξίφος οὐ διωγμός, ἀλλ' οὔτε θάνατος ὁ πικρός· πρὸς αὐτὸν γὰρ

διαβαίνω, τὸν διαπρυσίως βοῶντα· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κὰν ἀποθάνῃ ζήσεται· τῆς ἐν αὐτῷ ζωῆς καὶ ἡμᾶς ἀξίωσον, θεοδόξαστε Ἰσίδωρε.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Σήμερον ὡς ἕαρ νοητόν τῷ αἰσθητῷ ἕαρι ἐπέστη, ἡ θεία μνήμη σου Ἰσίδωρε, τὴν Ἐκκλησίαν εὐφραίνουσα· ὡς γὰρ ἄνθη εὐώδη προβάλλεται, τῶν σῶν ἀγῶνων τὰ στίγματα, τὴν ἐκ Θεοῦ δοθεῖσάν σοι χάριν, δαψιλῶς ἀρωματίζοντα· καὶ τῶν μὲν παθῶν τὸ δυσῶδες ἐλαύνουσι, τῶν δὲ πιστῶν τὰς καρδίας, πρὸς ὁσμὴν τῆς θείας γνώσεως, Ἀποστολικῶς διεγείρουσι· πλουσίως γὰρ Χριστός σε δοξάζει, ὁ δωρούμενος διὰ σοῦ, ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν. τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὸν Στίχον Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ὁ ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀθλοφόρων εὐκλεές ἐγκαλλώπισμα· ὁ πύργος τῆς εὐσεβείας, ὁ διαμείνας στερρός, ταῖς τῶν ἐναντίων ἐπιθέσεσιν· ὁ πᾶσαν τρεψάμενος, τῶν ἐχθρῶν τὴν παράταξιν, ταῖς ἀριστείαις, τῶν λαμπρῶν παλαισμάτων σου, καὶ τοῦ δράκοντος, ἐκφραυλίσας τὸ φρύαγμα· ὅθεν τῶν ὑπὲρ ἔννοιαν, στεφάνων ἠξίωσαι, καὶ τῆς ζωῆς τῆς ἀλήκτου, μέτοχος ὦφθης Ἰσίδωρε, Θεὸν ἱκετεύων, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι, τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοίνιξ ἀνθήσει...

Χαίροις ὁ τῆς Αἰγύπτου βλαστός, ὁ εὐανθῆς καὶ εὐθαλῆς καὶ κατάκαρπος, ἀθλήσεως γεωργία, ὁ ἐξανθήσας λαμπρῶς, τοὺς καρπούς τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐν Χίῳ Ἰσίδωρε, καὶ τὰ θεῖα δωρήματα, καὶ τῶν θαυμάτων, τὴν πλουσίαν ἐνέργειαν, δι' ὧν ἅπανσι, βοηθεῖς

τοῖς καλοῦσί σε· σκέπη καὶ καταφύγιον, καὶ ὄρμος ἀχει-
μαστος, τῶν ἐν θαλάσῃ τοῦ βίου, χειμαζομένων ἐκά-
στοτε· Χριστὸν ἐκδυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι,
τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεός...

Εἴστης ἀκαταπλήκτω ψυχῇ, ἐπὶ βημάτων δυσσεβούν-
των Ἰσίδωρε, τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος, ὁμολογῶν
εὐθαρσῶς, δι' οὗ σωτηρία κόσμῳ δέδοται· ἐντεῦθεν ὑπή-
νεγκας, πείραν πλείστων κολάσεων, καὶ ὑπ' ἀγρίων,
ἵππων Μάρτυς συρόμενος, τὴν αἰοίδιμον, κεφαλὴν ἀποτέ-
τμησαι· ὅθεν χαίρων ἐσκήνωσας, πρὸς θεῖα σκηνώματα,
ἐνθα ζωὴ ἢ ἀγήρωσ, ὅπου τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, Χριστὸν
ἱκετεύων, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι, τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. ᾠχος πλ. δ'.

Τὸ τῆς ἀθλήσεως στάδιον, ἀνδρειοφρόνως διήνυσας,
γενναϊόφρον Ἰσίδωρε· ὀλοσχερῶς γὰρ τῷ Χριστῷ,
τὸ τῆς ψυχῆς ἐρείσας ὄμμα, τῶν ἀντικειμένων τὴν ἐφοδον
ὡς βέλη νηπίων, Δαβιτικῶς λελόγισαι· τίς οὖν ἀξίως
ἐπαινέσει σου, τὴν ἀνένδοτον καρτερίαν, τὴν τοῦ φρονή-
ματος εὐστάθειαν, καὶ τῶν ἐπάθλων τὰ θησαυρίσματα;
Ἄλλ' ὡς τὸν ἀμαράντινον ἀναδησάμενος στέφανον, ἱκέ-
τευσ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. τῆς Ἑορτῆς.

Νῦν ἀπολύεις, τὸ Τρισάγιον, καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον.

ᾠχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ως στρατευθεὶς τῷ Βασιλεῖ τῶν αἰώνων, τῶν ἐπι-
γείων τὴν στρατείαν ἀπόσω, καὶ εὐθαρσῶς ἐκή-
ρυξας Χριστὸν τὸν Θεόν· ὅθεν τὸν ἀγῶνά σου, τὸν καλὸν
ἐκτελέσας, Μάρτυς θεοδόξαστος, τοῦ Σωτῆρος ἐδεί-

χθης· Ὅν ἐκδυσώπει σώζεσθαι ἡμᾶς, τοὺς σὲ τιμῶντας,
παμμάκαρ Ἰσίδωρε.

Καὶ τὸ τῆς Ἑορτῆς.

Ἐπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Α'θλήσεως φωτί, ἡ ἀγία σου μνήμη, ἐκλάμπουσα
ἡμῖν, τῶν σεπτῶν σου ἀγώνων, ἀνέτειλεν Ἰσίδωρε,
τῶν παθῶν ἀπελαύνουσα, τὴν σκοτόμαιναν· ἣν εὐσεβῶς
ἐκτελοῦντες, δυσωποῦμέν σε, καθικετεύειν ἀπαύστως, ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ τὸ τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὴν β' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείας πίστεως, φέρων τὰ ὅπλα, ἠδραγάθησας, ἐν
τοῖς ἀγῶσιν, Ἀθλοφόρε παμμάκαρ Ἰσίδωρε, καὶ
καθελὼν τὸν δεινὸν κοσμοκράτορα, τῶν σῶν καμάτων
ἐδέξω τὰ ἔπαθλα. Μάρτυς ἔνδοξε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέ-
τευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ τὸ τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. Τὸ προσταχθέν.

Τῆς εὐσεβείας θησαυρίζων τὰς ἐλλάμψεις, τοῦ μαρ-
τυρίου ἐχομίσω τοὺς στεφάνους, ὡς νομίμως ἀθλή-
σας καὶ Χριστὸν δοξάσας· αὐτοῦ γὰρ ἐξεικονίσας ἐν τῇ

σαρκί, τὸ πάθος τὸ ζωηφόρον γνώμη στερρᾶ, καὶ τῆς
τούτου ἐγέρσεως, συμμετοχος ἀναδειχθείς, σώζεις τοὺς
ἐκβοῶντάς σοι· χαίροις Μάρτυς Ἰσίδωρε.

Καὶ τὸ τῆς Ἑορτῆς.

Τὸ α' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου καὶ τὸ Προκείμενον.

Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει καὶ ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λι-
βάνῳ πληθυνθήσεται.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

Εὐαγγέλιον τοῦ Ὁρθρου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Ὁ Ν'. Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου...

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου...

Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός...

Ο' τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης περιδοξος, καὶ κοινωνὸς
τοῦ πάθους στερρός, Ἀθλοφόρε Ἰσίδωρε, ὁ τῷ στρα-
τολογήσαντι ἀρέσας, καὶ τῶν ἐχθρῶν θριαμβεύσας τὴν
ἄνοιαν, ταῖς θεαρχικαῖς κατατροφῶν ἐλλάμψεσιν, ἀπαύ-
στως ἰκέτευσ, πάσης θλίψεως ρύεσθαι, τοὺς σὲ μακαρί-
ζοντας.

Εἶτα οἱ Κανόνες τῆς Ἑορτῆς, καὶ τοῦ Ἁγίου.

Ὁ Κανὼν τοῦ Ἁγίου, οὔ ἢ Ἀκροστιχίς·

Τὸν κλεινὸν Ἰσίδωρον ὕμνῳ προφρόνως.

Ποίημα Θεοφάνους.

ᾠδὴ α'. Ἦχος πλ. δ'. Ὑγρὰν διοδεύσας.

Ταῖς σαῖς ἱεσίσαις Μάρτυς Χριστοῦ, Ἰσίδωρε μάκαρ,
οὐρανόθεν μοι φωτισμὸν, παράσχου καὶ χάριν εὐφη-
μῆσαι, τὴν ἑορτὴν σου τὴν σεβάσιμον.

Ολόκληρον ἔχων πρὸς τὸν Θεόν, Ἰσίδωρε Μάρτυς, τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν, πανάμωμον ἔσχες καὶ τὸν βίον, μαρτυρικῶς ἐγγυμναζόμενος.

Νομίμως ρυθμίσας σου τὴν ψυχὴν, Ἰσίδωρε μάκαρ, ὡσπερ ἄσυλον θησαυρόν, τὴν πίστιν ἐκράτεις ἄτρεπτόν τε, τὴν σωτηρίαν παμμακάριστε.

Θεοτοκίον.

Κυρίως τεκοῦσα φύσει Θεόν, κυρίως ἀκούεις, Θεοτόκος καὶ ἀληθῶς, τὴν προσηγορίαν καιαλλήλως, τῷ τῷ θείῳ Λόγῳ Ἀγνὴ περιφέρουσα.

ᾠδὴ γ'. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα.

Λόγῳ κυβερνώμενος, τὰς τῶν παθῶν ὀρμὰς ἔνδοξε, Μάρτυς Χριστοῦ, ἀρετῶν ἀσκήσει, ἀθλοφόρε ἡμαύρωσας.

Εχων ἀκατάπληκτον, τὴν τῆς ψυχῆς ὀρμὴν ἔνδοξε, πανευσεβῶς, τὴν ὁμολογίαν, ἀραγαθῇ διετήρησας.

Ιλεων πρεσβείαις σου, τὸν τοῦ Παντός Κριτὴν ἔργασαι, τοῖς εὐλαβῶς, τὴν σὴν εὐφημοῦσιν, Ἀθλοφόρε πανήγυριν.

Θεοτοκίον.

Νέκρωσον τὸ φρόνημα, τὸ τῆς σαρκὸς ἡμῶν Δέσποινα, καὶ τὴν ψυχὴν, ζώωσον Παρθένε, τῶν ἐν πίστει ὑμνούντων σε.

Ὁ Εἰρμός.

«Σὺ εἶ τὸ στερέωμα, τῶν προστρεχόντων σοι Κύριε·
Σὺ εἶ τὸ φῶς, τῶν ἐσκοτισμένων· καὶ ὑμνεῖ σε τὸ πνεῦμά μου».

Κάθισμα. Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

Αγωνισάμενος, κατὰ τοῦ ὄφρα, ἔστησας τρόπαιον, Μάρτυς Ἰσίδωρε· ἐκ τῆς Αἰγύπτου γὰρ φωστήρ, ἀυγάζων τὴν ὑφήλιον, πᾶσιν ἐξανέτειλας, τὰς κινήσεις ποιούμενος, πρὸς τὸν ἀνατείλαντα, ἐκ Παρθένου θεόπαιδος· δι' ὃν σφραγιασθεὶς ἀθλοφόρε, θῦμα εὐῶδες γεγένησαι.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Ῥοδὴ δ'. Σὺ μου ἰσχύς, Κύριε.

Ολον ἐν σοί, τὸν λόγον εἰσοικισάμενος, στρατιώτης, ὡς ἀκαταγώνιστος, τυραννικὴν ἤσχυνας ὄφρυν· καὶ τροπαιοφόρος, ἐντεῦθεν μάκαρ γενόμενος, στεφάνους ἀμαράντους, ἐκ Θεοῦ ἐκομίσω, πανασίδιμε Μάρτυς Ἰσίδωρε.

Νεανικῶς, καταδιώξας Ἰσίδωρε, τοὺς ἐχθρούς σου, τούτους κατελέανας, τῷ φοβερωῖ ὄπλῳ τοῦ Σταυροῦ, περιπεφραγμένος, ἰσχύν τε περιζωσάμενος, καὶ τοὺς μισήσαντάς σε, ἐξωλόθρευσας κράζων· Τῇ δυνάμει σου δόξα φιλόνηρωπε.

Γνηλατῶν, τὰ τοῦ Δεσπότητος παθήματα, ἐμιμήσω, θάνατον ἐκούσιον, τὸν δι' αὐτόν, θέλων ὑποστάς· ὅθεν ἀκηράτου, ζωῆς σε Μάρτυς ἤξιωσεν, ὁ Κύριος τῆς δόξης, οὗ χερσὶν ἐναπέθου, τὴν ψυχὴν σου παμμάκαρ Ἰσίδωρε.

Θεοτοκίον.

Σωματωθεὶς, ἀνακαινίζει τὸν ἄνθρωπον, ὅλος ὄφρ, Πάναγνε ἐνούμενος, ὁ πατρικούς, κόλπους μὴ λιπών, καὶ τὴν σὴν γαστέρα, οἰκῆσαι καταδεξάμενος, ὁ πλουτῶ εὐσπλαγχνίας, ἐκουσίως πτωχεύσας, καὶ πλουτίσας τὸν κόσμον θεότητι.

᾿Ωδὴ ε΄. Ἴνα τί με ἀπόσω.

Γερεῖον προσήχθης, ἄμωμον καὶ τέλειον τῷ σῶ Δε-
σπότη Χριστῷ· καὶ τιθεὶς προθύμως, καὶ τὸ αἷμά
σου ράνας Ἰσίδωρε, κοινωνὸς τοῦ πάθους, καὶ τῆς αὐτοῦ
νῦν βασιλείας, χρηματίζεις ἀξίως συμμετοχος.

Δυναμούμενος Σῶτερ, τῷ παντοδυνάμῳ σου σθένει
κατέσβεσε, τὴν ἀγλὺν τῆς πλάνης, ὁ καλλίνικος Μάρ-
τυς Ἰσίδωρος· καὶ τηθεὶς τὴν κάραν, σοὶ τὴν ψυχὴν τῷ
ζωοδότῃ, εὐκλεῶς ἐναπέθετο Δέσποτα.

Ωραΐζεται μάκαρ, τοῖς σοῖς προτερήμασιν ἢ Ἐκκλη-
σία Χριστοῦ, καὶ φαιδρύνεται σου, ταῖς τῶν ἄθλων
ἐνστάσεσιν ἐνδοξε· πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, σὺ γὰρ στερρῶς
μέχρις αἱμάτων, ἀνθιστάμενος ὦφθης Ἰσίδωρε.

Θεοτοκίον.

Ρύπωθεισαν τὴν φύσιν, τὴν τῆς ἀνθρωπότητος τῇ
παραβάσει τῇ πρὶν, καὶ δεινῶς φθареῖσαν, καὶ θνητὴν
γενομένην ἀνέστησας, τὴν πηγὴν τεκοῦσα, τῆς ὑπὲρ νοῦν
ἀθανασίας, Θεοτόκε πανάμωμε Δέσποινα.

᾿Ωδὴ στ΄. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ.

Ολόκληρον πρὸς Θεὸν τὴν ἔφρουν, κεκτημένος ἀθλο-
φόρε παμμάκαρ, τῶν ἀγαθῶν, τὸ ἀκήρατον ὄντως,
τῶν ἐπιγείων τὸν πόθον ἡμαύρωσας, καὶ ἔδραμες ἀνα-
βοῶν· Ἐκολλήθην ὀπίσω σου Δέσποτα.

Νυμφίος ὡς εὐπρεπὴς Ἰσίδωρε, καλλωναῖς μαρτυρι-
καῖς διαπρέπων, πρὸς οὐρανοῦς, ἀνελήλυθας χαί-
ρων, καλλοποιῶ λαμπηδόνι παρίστασθαι, δεόμενος δια-
παντός, ὑπὲρ τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην σου.

Υπέφερες ἀθλητὰ σφαττόμενος, προορῶν τὴν δι' αἰῶ-
νός σοι δόξαν· καὶ τὴν τρυφὴν, τὴν αἰδίδιον ὄντως,
μετὰ Μαρτύρων, ὡς Μάρτυς ἀήττητος, ἀπέιληφας πανα-
ληθῶς, στεφηφόρε παμμάκαρ Ἰσίδωρε.

Θεοτοκίον.

Μαρία, τὸ τοῦ Δεσπότης σκῆνωμα, τὸ λαμπραῖς τῆς παρθενίας ἀκτίσι, φωτοειδῶς, ὡς περ κρίνον ἐκλάμψαν, τῆς ἀκανθώδους ἐν μέσῳ συγχύσεως, σοῦ δέομαι τῆς ἀγαθῆς, τῶν πταισμάτων παράσχου μοι ἄφεςιν.

Ὁ Εἰρμός.

«**Τ**ὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον, καὶ αὐτῷ ἀπαγγελῶ μου τὰς θλίψεις, ὅτι κακῶν, ἡ ψυχὴ μου ἐπλήσθη, καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ Ἄδῃ προσήγγισε· καὶ δέομαι ὡς Ἰωνᾶς· Ἐκ φθορᾶς ὁ Θεὸς με ἀνάγαγε».

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. Ταῖς τῶν αἱμάτων σου.

Τοῖς τῶν ἀγώνων σου θείοις πυρσεύμασι, τὴν Ἐκκλησίαν φαιδρύνεις Ἰσίδωρε, καὶ λύεις παθῶν τὴν σκοτόμαιναν, καὶ βοηθεῖς τοῖς αἰτουῦσιν ἐκάστοτε· διὸ σου τὴν μνήμην γεραίρομεν.

Ὁ Οἶκος.

Πτερωθεὶς τῇ ἀγάπῃ τοῦ Κτίσαντος, ὑπεισῆλθες ἀγώνων τὸ στάδιον, καὶ τῇ θείᾳ δυνάμει φραζάμενος, τῶν ἐχθρῶν ἐτροπώσω τὰς φάλαγγας, Ἰσίδωρε γενναϊόφρον, Ἀθλητὰ Χριστοῦ τοῦ πάντων Βασιλέως· μαστίγων γὰρ πολλῶν πεῖραν λαβών, τῆς τοῦ πυρὸς ἀλγεινῆς ἐκκαύσεως, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀγρίων ἵππων Μάρτυς ἀπηνῶς συρεῖς, καὶ ξίφει τὴν κεφαλὴν ἐκτμηθεὶς, τῆς εὐσεβείας τὴν λαμπρότητα, ὑπὲρ ἡλίου αὐγάς ἀστράπτουσιν πᾶσιν ἔδειξας· δι' ἧς τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων ἀπελαύνεις τὸν ζόφον, τοῖς δὲ αἰτουῦσι βοηθεῖς ἐκάστοτε· διὸ σου τὴν μνήμην γεραίρομεν.

Σ υ ν α ξ ά ρ ι ο ν .

Τῆς ἸΔ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Ἰσιδώρου τοῦ ἐν Χίῳ.

Στίχοι.

Ἔσαινεν Ἰσίδωρον ἐλπίς τοῦ στέφους,
Καί πρὸς τομὴν ἤπειγεν, ἐξ ἧς τὸ στέφος.
Ἐν δ' Ἰσίδωρον ἄορ δεκάτῃ τάμεν ἠδὲ τετάρτῃ.

Ος ἦν κατὰ τοὺς χρόνους Δεκίου τοῦ βασιλέως, ἔλκων τὸ γένος ἀπὸ Ἀλεξανδρείας τῆς πόλεως. Στρατευόμενος δέ, τὴν τοῦ Ὀπτιώου τάξιν ἐπέιχε. Κατάρτας δὲ ἐν Χίῳ τῆς νήσου μετὰ στρατιωτικῶν πλοίων, ὧν ἐναύραρχι Νουμέριος, διαβάλλεται ὑπὸ Ἰουλίου Κεντυρίωνος, ὅτι, φησὶ σέβεται τὸν Κύριον, καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν θεοῖς οὐ προσάγει σέβας. Τοῦ δὲ ἀγίου Ἰσιδώρου διαπρυσίως ὁμολογήσαντος τὸν Χριστόν, ὁ Νουμέριος, τὸ ἀμετάθετον αὐτοῦ κατιδὼν, προσέταξε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποτμηθῆναι, καὶ τὸν τοῦ μαρτυρίου οὕτω στέφανον εἴληφεν.

Ταῖς αὐτοῦ ἀγίαις πρεσβείαις, ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.
Ἀμήν.

ᾠδὴ ζ'. Παῖδες Ἑβραίων.

Νῦν ἐλλαμπόμενος τρισμάκαρ, τῆς τοῦ Πνεύματος αὐγῆς τοὺς σὲ ὑμνοῦντας, ἐλλαμφθῆναι σὺν σοί, εὐδόκησον βοῶντας· Εὐλόγητός εἰ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ω τῶν καλλίστων σου ἀγώνων, δι' ὧν ἔλυσας τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων, καὶ τυράννους δεινοῦς, κατήσχυνας κραυγάζων· Εὐλόγητός εἰ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Πάναγνε Δέσποινα Παρθένε, τῶν πταισμάτων μου τοὺς μάλωπας ἐλαίω, συμπαθείας τῆς σῆς, θεράπευσον βοῶντος· Εὐλογημένος Δέσποινα, ὁ καρπὸς τῆς σῆς κοιλίας.

Ὁδὴ ἡ'. Ἑπταπλασίως κάμινον.

Ραδιουργίαις ὤετο, ὑποκλέπτειν ὁ τύραννος, τῆς σῆς καρτερίας, τὸ στερρόν καὶ εὐτονον, παμμάκαρ Ἰσίδωρε, πρὸς τὴν αὐτοῦ κακόνοιαν· ἀλλὰ σὺ θεόφρον, τὸν Χριστὸν ἀνεβόας, φοβοῦμαι, ᾧ λατρεύω, προσκυνῶ τε καὶ μέλπω· Λαὸς ὑπερυψοῦτε, αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ολολαμπῆς ὡς ἥλιος, ἠλαρόν σου τὸ πρόσωπον, τῇ τοῦ μαρτυρίου χαρμονῇ ἐφαίνετο· ἀμνὸς γὰρ ὡς ἄμωμος, σφαγιασθεὶς προσήχθης Θεῷ, ὃν ὡς πλαστοουργόν, μελωδικῶς ἀνεβόας, οἱ Παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Φωτοειδὲς τὸ σῶμά σου, τοῖς ποθοῦσιν ἐδείκνυτο, τῆς ἀγγελικῆς δορυφορούσης τάξεως, ἀστράπτων Ἰσίδωρε, μαρμαρυγαῖς τῆς χάριτος, θαυματοποιαῖς τε ποικίλαις ἐμπρέπον, δωρούμενον ἐκάστω, τὰς ἰάσεις ἐμφρόνως, καὶ σάλου ἐξααρπάζων, σαφῶς καὶ ἐκ κινδύνων.

Θεοτοκίον.

Ρῆτορευόντων γλῶσσαι σε, εὐφημῆσαι οὐ σθένουσιν, ᾧ Θεογεννητορ, Μαριὰμ Θεόνυμφε· Θεὸν γὰρ ἐγέννησας, τὸν ἐπὶ πάντων Κόρη ἀγνή, ἐκ παρθενικῆς, ἀπειρογάμου νηδύος· ὃν Παῖδες εὐλογοῦσιν, ἱερεῖς ἀνυμνοῦσι, λαοὶ ὑπερυψοῦσιν, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Εἰρμός.

«**Ε**πταπλασίως κάμινον, τῶν Χαλδαίων ὁ τύραννος, τοῖς θεοσεβέσιν ἐμμανῶς ἐξέκαυσε· δυνάμει δὲ κρείττονι, περισωθέντας τούτους ἰδάν, τὸν Δημιουργόν, καὶ Λυτρωτὴν ἀνεβόα· οἱ Παῖδες εὐλογεῖτε, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας».

᾿Ωδὴ θ'. ᾿Εξέστη ἐπὶ τούτῳ.

Ο πλούτῳ εὐσπλαγχνίας συγκαταβάς, καὶ πτωχεύσας, σταυρόν τε καὶ θάνατον, ὑπὲρ ἡμῶν, θέλων ὑπομείνας ὡς ἀγαθός, τὸν δι' αὐτόν σε θάνατον, βλέπων ὑπομείναντα καρτερῶς, αὐτοῦ τῆς βασιλείας, ᾿Ισίδωρε τρισμάκαρ, συγκληρονόμον ἀπειργάσατο.

Νομίμως σῶν αἱμάτων ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ κρουνοὶ ἐκχυθέντες ᾿Ισίδωρε, ἐν οὐρανοῖς, χλαῖνάν σοι ἐφοίνιξαν εὐπροεπῶς, ἐξυφασμένην χάριτι· ἦν νῦν ἐνδυσάμενος τῷ Χριστῷ, παρέστης ἐν θαλάμοις, παμμάκαρ οὐρανόις, στεφανηφόρε Μάρτυς ἔνδοξε.

Ὡς ἔχων παρρησίαν πρὸς τὸν Χριστόν, ἱκετεύων μὴ πάυσῃ ᾿Ισίδωρε, ἐκ πειρασμῶν, ζάλῃς τε καὶ θλίψεως καὶ παθῶν, τοὺς ἐκτελοῦντας ρύσασθαι, μνήμην σου ἀξίως τὴν ἱεράν· ψυχῶν τε σωτηρίαν, αἰτούμενος τρισμάκαρ, τῆς κληρουχίας καταξίωσον.

Θεοτοκίον.

Σωτῆρα ὡς τεκοῦσα καὶ λυτρωτήν, σωτηρίας με Κόρη ἀξίωσον, ἐπιτυχεῖν, πάναγνε πταισμάτων μου τὰς σειράς, ταῖς σαῖς πρεσβείαις λύουσα· πάντα γὰρ ὡς θέλεις σὺ κατορθοῖς, ὡς φέρουσα ἐν κόλποις, τὸν πάντων Βασιλέα, τὸν ἀγαθότητι ἀσύγκριτον.

᾿Ο Εἰρμός.

«**Ε**'ξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανός, καὶ τῆς γῆς κατεπλάγη τὰ πέρατα, ὅτι Θεός, ὤφθη τοῖς ἀνθρώποις σωματικῶς, καὶ ἡ γαστήρ σου γέγονεν, εὐρυχωρότερα τῶν οὐρανῶν· διό σε Θεοτόκε, ᾿Αγγέλων καὶ ἀνθρώπων, ταξιαρχαὶ μεγαλύνουσιν».

᾿Εξαποστειλᾶριον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Στερρῶς ἀγωνισάμενος, ἀθλητικοῖς παλαίσμασι, καθέλεις Μάρτυς τὸν ὄφιν, καὶ τὰ βραβεῖα τῆς νίκης, παρὰ Χριστοῦ ἀπέιληφας, ᾿Ισίδωρε πανθαύμαστε· Ὅν

ἐκτενωδς ἰκέτευε, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τελούντων, τὴν πανα-
γίαν σου μνήμην.

Καὶ τῆς τυχούσης Ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Ἀ ὕ ν ο υ ς.

Ἰστῶμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν τὰ ἐξῆς Προσόμοια.

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Τὸν ἀθλητὴν τοῦ Σωτῆρος ὕμνοις τιμήσωμεν, Ἰσί-
δωρον τὸν μέγαν, καὶ κλεινὸν ἀριστέα· λαμπρῶς
γὰρ ἀριστεύσας ὑπὲρ Χριστοῦ, τὸν ἐχθρὸν ἐτροπώσατο,
καὶ τῶν Ἀγγέλων συνάριθμος γεγονώς, ἰκετεύει τοῦ σω-
θῆναι ἡμᾶς.

Τῆ οὐρανίῳ σοφίᾳ καλλωπιζόμενος, καὶ ψυχικῆ ἀν-
δρεία, διαπρέπων θεόφρον, ἐκήρυξας τὸν πάντων
Δημιουργόν, σαρκωθέντα χρηστότητι, καὶ αἰκισθεὶς πο-
λυτρόπως ὑπὲρ αὐτοῦ, τεθαυμάστωσαι Ἰσίδωρε.

Α'γαλλομένη καρδίᾳ τὸ θεῖον σῶμά σου, ἡ θαυμαστῆ
Μυρόπη, λάθρα Μάρτυς λαβοῦσα, ἠγώνισται νομί-
μως ὑπὲρ Χριστοῦ, καὶ συμμέτοχος ὄφθη σοι, μεθ' ἧς
δυσώπει Ἰσίδωρε ἐκτενωδς, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Η' νῆσος Χίος χορεύει ἐπὶ τῆ μνήμῃ σου, σὲ ἀρωγὸν
καὶ ρύστην, καὶ προστάτην πλουτοῦσαι, καὶ πᾶσα
Ἐκκλησία ἡ τοῦ Χριστοῦ, μεγαλύνει τοὺς ἄθλους σου,
δι' ὧν ἀπαύστως Ἰσίδωρε βοηθεῖς, τοῖς θερμῶς προσ-
καλουμένοις σε.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Τοῖς μαρτυρικοῖς ἀγῶσί σου, ὑπὲρ τὸν λαμπρὸν ἑωσ-
φόν, τῆ Ἐκκλησίᾳ Ἰσίδωρε ἔλαμψας· ὡς υἱὸς
γὰρ φωτός, καὶ ἔραστῆς τῆς ἀνω δόξης, τὰ ἔργα τοῦ
φωτός εἰργάσω, ἃ καὶ οἰκείῳ αἵματι ἐσφράγισας, καὶ

μαρτυρικῶ τέλει, πρὸς Χριστὸν ἐξεδήμησας. Αὐτὸν
ἐκέτευε δεόμεθα, ὑπὲρ τῶν χαρμοσύνως τελούντων, τὴν
ἀγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Τῆς Ἑορτῆς.

Δοξολογία μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.

★

Εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Τὰ συνήθη, Ἀπόστολον δὲ καὶ Εὐαγγέλιον, τοῦ Ἁγίου
Δημητρίου.

Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον...

Μεγαλυνάριον.

Εἴφει ἐκτμηθεῖς σου τὴν κεφαλὴν, ἔτεμες τῆς πλάνης,
Ἄθλοφόρε τὰς μηχανάς, καὶ Χριστῶ ἠνώθης, τῇ
κεφαλῇ τῶν ὄλων, ὡς κοινωνὸς τοῦ πάθους, τούτου Ἰσί-
δωρε.

Δίστιχον.

Ὕμνον σοι Ἰσίδωρε καινὸν ὑφαίνει.

Γεράσιμος ὅστις ἐν Ἀθῶνι ναίει.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες
λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς
τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομέ-
νην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη
εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν
Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη
εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Ἀναδρομὴ στὸ παρελθόν

Ἡ ΠΑΝΑΓΙΑ Ἡ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΙΩΤΙΣΣΑ

Ἄλλη πολυφημισμένη Ἐκκλησία στὴν περιοχή τῆς παληᾶς Πλάκας εἶναι ἡ Χρυσοκαστριώτισσα, ποὺ εὐκολὰ πάει κανεὶς σ' αὐτήν, κι' ἀπὸ τοὺς Ἀέρηδες, κι' ἀπὸ τὴν σημερινὴν ὁδὸ Μνησικλέους, κι' ἀπὸ τὴν ὁδὸ Θόλου ψηλότερα, κατεβαίνοντας τὰ λιγοστὰ πλατυσκαλάκια της.

Γιὰ τ' ὄνομα τῆς Χρυσοκαστριώτισσας, καθὼς καὶ γιὰ τὴν προέλευσίν του πολλὰ εἶναι τὰ ὅσα ἔχουνε εἰπωθῆ ὡς τὰ σήμερα, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ καταλήξῃ ἡ σχετικὴ συζήτηση σ' ἓνα βέβαιο συμπέρασμα. Μερικοὶ ὑποστηρίζουν πὼς ὠνοματίσθηκεν ἔτσι, ἐπειδὴ τάχα βρίσκεται κοντὰ στὸ Κάστρο· στὴν Ἀκρόπολη δηλαδή. Μὰ δὲν στέκεται ἡ ἐρμηνεία αὐτή. Ἐπειδὴ στὴν περιφέρεια ὑπάρχουν κι' ἄλλες Ἐκκλησιές, ποὺ εἶναι μάλιστα καὶ πολὺ κοντινότερες στὸ Κάστρο ἀπὸ τὴν Χρυσοκαστριώτισσα.

Ἄλλοι πάλιν εἶπανε, πὼς τὴν ὀνομασία της τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ ἀρχικὸ της νοικοκύρη, ποὺ ἐλέγονταν τάχα Καστριώτης, ὅπως τὸ συνήθιζαν τότε. Κι' ὅτι τὸ «χρυσὸ» ποὺ μπήκε μπροστὰ στ' ὄνομα, εἶναι χαϊδευτικὸ καὶ φανερώνει τὸν συναϊσθηματισμὸ τοῦ λαοῦ καὶ τὴν βαθειὰ του λατρεία πρὸς τὴν Παναγιά· ὅπως καὶ τὸ Χρυσοσπηλιώτισσα, τὸ Χρυσοδαφνιώτισσα, τὸ Χρυσοροϊδαίνα κ.λ.π. Πολὺ δίκαια ὅμως τὴν ἀποκλείει καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτὴν ὁ Καμπούρογλου· γιατί— λέει — τὴν ἐποχὴ ἐκείνην οἱ Ἀθηναῖοι Καστριῶτες ὠνομάτιζαν τοὺς Τούρκους ποὺ ἔμεναν στὸ Κάστρο. Πῶς ἦτανε λοιπὸν δυνατὸ νὰ ὀνοματίσσουνε τὴν Παναγιά μ' ἓνα Τούρκικο παρωνύμι;

Καὶ δὲν ἀπομένει τίποτες ἄλλο παρὰ νὰ δεχθοῦμε, ὅπως ὑποστηρίζει ὁ σοφὸς Ἀθηναιογράφος «ὅτι ἀρχικῶς τὸ ὄνομα ἐδόθη εἰς τὴν εἰκόνα. Διότι εἶχε τὸν τύπον Παναγιᾶς τοῦ Παρθενῶνος, τῆς Ἀθηνιώτισσας, ποὺ ἡ σωζομένη σήμερον θαυματουργὸς εἰκὼν δὲν τὸν ἔχει». Ἐλεγον μάλιστα οἱ παλιότεροι, πὼς ὕστερα ἀπὸ τὴν κατάληψη τοῦ Παρθενῶνα ἀπὸ τοὺς Φράγκους στὸ 1204, οἱ θεοφοβούμενοι Ἀθηναῖοι μετέφεραν τὸ χρυσοκάνηλο τῆς «Ἀθηνιώτισσας», εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Χρυσοκαστριώτισσας».

Ἡ Ἀθηνιώτισσα τοῦ Παρθενῶνα ἦτανε ὀρθή, καὶ χωρὶς τὸν Ἰησοῦ· ὅπως ὀρθή, κι' ἐπάνω σὲ βᾶθρο, σώζεται ἀκόμη καὶ ἡ Παναγία ποῦναι ζωγραφισμένη στὸ ἐστιατόριο τῆς Μονῆς

τοῦ Ἀστεριοῦ ἐπάνω στὸν Ὑμηττό. Παρόμοιος τύπος ὀρθῆς Παναγίας βεβαιώνεται πῶς ὑπῆρχε καὶ στὴν Μεγάλη, λεγόμενη, Παναγία τῆς Παλαιᾶς Ἀγορᾶς, πού ἐκάηκε.

Ἡ Χρυσοκαστριώτισσα — ὅπως ἡ Παναγιά ἡ Γρηγορούσα λίγο παρακάτω σήμερα, πού ἡ σεπτή της εἰκόνα τραβάει χιλιάδες εὐλαβεῖς προσκυνητὲς — ἐπιστεῦνταν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην σὰν πολὺ θαυματουργή. Κυρίως ὁμως ἦτανε γιάτρισσα στὰ παιδιὰ πού ἀρρωστούσανε. Καὶ τὴν ἔλεγαν χαϊδευτικῶτερα καὶ τρυφερώτερα καὶ «Παναγίτσα»· γιὰτὶ πού νὰ εἰποῦνε τὰ καυμένα τὰ παιδιὰ ἓνα τόσο μακρὺ καὶ δυσκολοπρόφερτο γι' αὐτὰ παρωνύμι; Κι' ἔτρεχαν ὅλες οἱ πονεμένες μονάδες στὴ χάρη της καὶ τῆς ζητοῦσαν νὰ τὶς συμπονέση καὶ νὰ ἐλέηση καὶ νὰ γιαιτρέψη τὰ σπλάχνα τους. Μὰ καὶ γιὰ κάθε ἄλλο περιστατικὸ στὴ θαυματουργή της εἰκόνα πρόστρεφεν ὁ λαός. Καὶ περιβόητον ἔγινε τὸ θαῦμα της, γιὰ τὶς γυναῖκες πού ἔπεσαν ψηλὰ ἀπὸ τὸ Κάστρο, γιὰ νὰ σωθοῦνε ἀπὸ τοὺς Τούρκους πού τὶς ἐκνηγοῦσαν, καὶ πού βρέθηκαν, μόλις τὴν ἐπικαλέσθησαν, ὀλόρθες κι' ἄβλαβες κάτω. Ἰστοροῦνε ἀκόμη πῶς ὅσες φορές ἐπιχείρησαν νὰ τὴν μετακινήσουν, γι' ἀσφάλεια, στὴν Ἀκρόπολη, τὸ πρῶτὶ τὴν ξανάβρισκαν στὴν Ἐκκλησιά της καὶ στὴ θέση της...

Ἡ Χρυσοκαστριώτισσα ἦτανε μιὰ ἀπὸ τὶς παλαιότερες Ἐκκλησίες. Μὰ τὴν πῆρε κι' αὐτὴν ἡ μπόρα τοῦ ξανακαινεουργιώματος καὶ τοῦ ἀνακαινισμού της, κι' ἐσωτερικὰ κι' ἐξωτερικὰ. Καὶ σχεδὸν δὲν τὴν ξεχωρίζεις μέσα στὸ περίγυρο, ἀν εἶναι Ἐκκλησιά. Κι' ὁμως ὁ Καμπύρογλου λέει, πῶς γέροι παλαιοὶ ἐνορίτες της τοῦ εἶπανε, πῶς ὄλο τὸ ἐσωτερικὸ της κι' ὄλοι της οἱ τοῖχοι ἦτανε ἱστορημένοι μὲ τοιχογραφίες καὶ μὲ λογιῆς λογιῆς θρησκευτικὲς συνθέσεις καὶ παραστάσεις. Μὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν σώζεται πλέον τίποτα καὶ μονάχα ἡ θαυματουργή της εἰκόνα εἶναι κάπως παληά.

Πόσα καὶ πόσα ἀλήθεια ἱστορικὰ καὶ μεγάλης ἀξίας τέτοια τοιχογραφήματα χάνονται ἀκόμη καὶ σήμερα ἀπὸ τὴν ἀνακαινιστικὴν μανίαν εὐσεβικῶν μὰ ἀνίδεων γιὰ τὴν ἀξίαν τους ἀνθρώπων; Καὶ πόσα ἄλλα, ἀφημένα στὴν τύχη τους ξεθωριάζουσι καὶ τὰ σβύνουν σιγά-σιγά ὁ καταλύτης καιρὸς καὶ ἡ ὑγρασία; Καὶ πόσα ἄλλα πάλι τὰ σκεπάζει σὰν νεκροσέντονο ὁ ἀσβέστις, πού μ' αὐτὸν καλοὶ Χριστιανοὶ θέλουν—ἀπὸ εὐλάβειαν—νὰ συμπίασουν καὶ νὰ ἐξωραίσουν τοὺς τοίχους διαφόρων ἱερῶν προσκυνημάτων, πού ἔχουνε πάθει φθορὰ ἀπὸ τὸν καιρὸ καὶ ἀπὸ

τὸ νότισμα καὶ ἀπὸ τὴν ὑγρασία μαυρολογοῦνε ἢ καὶ μαδοῦνε. Καὶ σφίγγεται πραγματικά ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν καλοσυλλογισθῆ πόση μεγάλη ζημιὰ γίνεται γιὰ τὴν ἱστορία τῆς θρησκευτικῆς μας τέχνης.

★

Ἡ Χρυσοκαστριώτισσα δὲν εἶχε, λένε, καμπάνα. Ἴσως γιὰ τὸ γειτόνευε πρὸς τὸ Κάστρο. Καὶ οἱ Τοῦρκοι εἶναι γνωστό, πὼς ἐμισοῦσαν τὸν γλυκόλαλον ἤχο τῶν σημάτων τους. Εἶχε λοιπὸν, ὅπως τὸ συνηθίζουν ἀκόμη καὶ σήμερα σὲ πολλὰ μοναστήρια ξύλινο σημαντρο. Καὶ μ' αὐτὸ εἰδοποιοῦσε κάθε φορὰ ὁ παπᾶς τῆς τοῦς ἐνοριῖτες του, γιὰ τὶς διαφορὲς συνάξεις καὶ ἀκολουθίαις. Στὰ τελευταῖα λοιπὸν χρόνια ὁ παπᾶς τῆς τᾶρεσε, λένε, νὰ χτυπᾷ τόσο βαρεῖα καὶ τόσο ἐπίμονα τὸ σημαντρο τῆς, ποῦ οἱ ἐνοριῖτες του καὶ μαζί τους ὁ κόσμος ὅλος τὸν ὀνομάτισαν Παπατροῦκα.

★

Ἀλησμόνητα ἀλήθεια χρόνια, ποῦ ὅλη ἡ περιοχή τῆς Πλάκας καὶ τῶν Ἀέρηδων ἦτανε τὸ σεβάσμιο προσκυνητὰρι τῆς σημερινῆς πολύτυρβης καὶ πολυθόρυβης πρωτεύουσάς μας. Καὶ τὰ ταπεινά της σπιτάκια μελιτοφόρα διψέλια πίστες κι' ἀληθινῆς εὐσέβειας, κι' ἐργαστήρια ἐλευθερίας. Ἐνοριῖτης τῆς Χρυσοκαστριώτισσας ἦτανε κι' ὁ Ἐθνομάρτυρας Χατζῆ Φιλίππης, προϊστάμενος συντεχνίας· ποῦ μόλις ξησηκώθηκεν ἐπαναστημένος κι' ὁ λαὸς τῆς Ἀθήνας τὸν ἐπίασαν στὸ δρόμο οἱ Τοῦρκοι, μαζί μὲ τὸν γιό του, καὶ τὸν κατάσφαξαν μαζί μὲ ἄλλους ἔννητὰ πρόκριτους Ἀθηναίους στὴν Ἀκρόπολη.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ὁ πέμπτος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ «Εὐεργετινὸς» ἢ «Συναγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν» μέρος δεύτερον, καὶ ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντίσουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεία Μητροπολιτικά Γραφεῖα.

(Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

Ὁ ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἔχει ἀναγεννηθῆ ἔχει ἐκδηλα τὰ γνωρίσματα τῶν ἀντιφάσεων καὶ ἀντινομιῶν στίς ἐκδηλώσεις τῆς καθημερινῆς του ζωῆς, ὥστε νὰ κυμαίνεται μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀρετῆς, ὡς καὶ κακίας ποῦ προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τὴν μορφήν τῆς ὠμῆς σκληρότητος. Μπορεῖ ν'ἄχῃ στιγμὲς ἀναλαμπῆς, καὶ εἶναι πολὺ σπάνιο αὐτό, ποῦ ἐπιθυμεῖ καὶ ἐπιδιώκει τὸ πρέπον καὶ τὸ ὀρθόν. Εἶναι ὅμως τόσο ἀδύνατος γιὰ τὴν πραγμάτωσί του, γιὰτὶ μέσα του ὑπάρχει ἡ παλαιὰ φύσις ποῦ τὸν κρατεῖ δεμένον, ὥστε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν κακῶν παρορμήσεών της, εὐκολὰ νὰ παρασύρεται πρὸς τὸ κακὸν καὶ τὴ διάπραξι πολλάκις καὶ αὐτοῦ τοῦ στυγεροῦ ἐγκλήματος. Ἡ φύσις αὐτῆ τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου, μπορεῖ νὰ παρουσιάσῃ τόση διαστροφή, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴν αἰσθάνεται πόνου γιὰ τὸ συνάνθρωπόν του, ἀλλὰ καὶ ἀντιθέτως, εὐχαρίστησι στὴ δυστυχία του. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν «παλαιὰν φύσιν», ἂν δὲν ἔχει ἀπολέσει τελείως τὴ συναίσθησι αὐτῆς τῆς τραγικότητος καὶ δὲν ἔχει προσβληθῆ ἀπὸ τὴν τελείαν πώρωσιν, ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συνέλθῃ καὶ ν' ἀλλάξῃ φύσιν καὶ τρόπον ζωῆς. Ἀρκεῖ νὰ μπορῆ νὰ εἰπῆ : «ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος ! ποῖος θὰ μὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸ κυριευμένο ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας σῶμα τοῦ θανάτου τούτου; (Ρωμ. ζ' 24).

Ὁ στεναγμὸς ἐδῶ «ταλαίπωρε ἄνθρωπε ! Πῶς θὰ ἐλευθερωθῆς;» λέγει τις, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα προσπαθειῶν νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἀγία ζωὴ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ δύναμι τοῦ ἐνοικοῦντος Σωτῆρος καὶ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «Ὅλες οἱ τέτοιες προσπάθειες εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ καταλήξουν σὲ ἀποτυχία.» Ὅπως δὲν μποροῦμε νὰ δικαιωθοῦμε μόνοι μας, ἔτσι δὲν μποροῦμε καὶ νὰ ἀγιασθοῦμε μόνοι μας. Ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς ἁμαρτίας εἶναι δῶρο τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὅπως εἶναι καὶ ἡ συγχώρησις. Καὶ μόνον ὅταν ἔλθωμεν στὸ τέλος ὅλων τῶν ἀγώνων μας καὶ ἀποφάσεων, καὶ ἐγκαταλείψωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας στὸ Σωτῆρα γιὰ νὰ κάμῃ Αὐτὸς μέσα μας, καὶ γιὰ μᾶς, ἐκεῖνο ποῦ δὲν μποροῦμε νὰ κάμουμε μόνοι μας, τότε μόνο ἐρχόμεθα στὴ θέσι ν' ἀναφωνήσουμε : «Εὐχαριστῶ στὸν Θεὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου μας» (F.B. Meyer).

ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις λοιπὸν αὐτάς, συνεργούσης καὶ τῆς θείας χάριτος, μὲ τὸ ἀβίαστο τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐρχεται ἡ ἀφύπνισις καὶ βαθεῖα συναίσθησις καὶ καταδίκη τοῦ κακοῦ παρελθόντος, γιὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ «κατὰ φύσιν» ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτῆρος, μίᾳ ριζικῇ μεταβολῇ ἔσωτερικῇ, ποῦ εἶναι μιὰ πραγματικότης.

Είναι ή «αναγέννησις» πού δημιουργεῖται ἐν τῷ πιστῷ, μέ τήν ἐμφύτευσιν ἐν αὐτῷ θεῖον στοιχείων, δυνάμεως ἄνωθεν ἐπενεργούσης δια νά τόν διαπλάσῃ καί καταστήσῃ τοιοῦτον ὥστε νά ἔχῃ τήν πείραν τῆς ζωῆς καί εὐλικρινά νά λέγῃ : «Εἴτις (εἶναι ἐνωμένος) μέ τόν Χριστόν, εἶναι νέον δημιούργημα» (Β' Κορ. ε' 17), διότι «ή δύναμις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού εἶναι ζωή καί μεταδίδει ζωήν εἰς τοὺς ἠνωμένους μέ τόν Ἰησοῦν Χριστόν, μαζί μέ ὅλους αὐτούς ἠλευθέρωσε καί ἐμέ ἀπό τόν νόμον καί τήν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας καί τοῦ θανάτου» (Ρωμ. η' 2). Ὁ Πνευματοφόρος αὐτός ἀποκτᾶ καί τήν ἰκάνωσι γιά τήν ἐν Χριστῷ ζωήν, καί ἔχει σταθεροποιήσει ὀρθόν φρόνημα, ὑγιᾶ σκέψιν καί ἐνάρετον πολιτείαν καί βαδίζει σταθερά στή πνευματική πρόοδο, στόν ἀγιασμό, γενόμενος στή πράξι καί τῇ ζωῇ ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ.

Αὐτό δὲν εἶναι ἀνθρώπινον ἐπίτευγμα, εἶναι θαῦμα θείας ἐπεμβάσεως καί τὸ συνειδητοποιεῖ καί ὑποκειμενικά τὸ πειραματίζεται ὡς θεῖαν ἐνέργειαν ὁ ἀναγεννημένος. Ἔτσι ἐπιλύεται τὸ διαπλαστικό τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ἀνακαινιστικό τῆς ψυχῆς πρόβλημα, τὸ πνευματικό καί ἠθικό, ὡς καί τὸ βιωτικό, γιατί ἔχει καί σ' αὐτὸ ἄμεσο ἀντίκτυπο. Ὁ ἄνθρωπος κάθε μέρα παλαίει μέ τίς ἐκδηλώσεις τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, καί εἶναι ἀνίκανος ν' ἀντιδράσῃ καί ἐξουδετερώσῃ τίς δραματικές ἐκείνος ἐκρήξεις τῶν παθῶν, πού τὸν φέρουν μέ τήν ἐπικράτησί τους στή καταστροφή καί στό θάνατο. Δὲν μπορεῖ ν' ἀνταπεξέλθῃ σ' ὅλες αὐτές τίς ἀνθρωπίνως ἀκατανίκητες δυνάμεις χωρὶς τῆ μεταφυσική θεώρησι τῆς ζωῆς, χωρὶς τῆ πίστι στὸ Θεό, χωρὶς τῆ λύτρωσι, πού δίδει μόνον ὁ Χριστός. Μπορεῖ κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ὕλιστικῆς θεωρίας τῆς ζωῆς, πού εἶναι ἄρνησι κάθε πνευματικοῦ στοιχείου, νά περιορισθῇ στή αὐτοδυναμία του, ἔχοντας τήν ἀυταπάτη ὅτι μέ τίς ἰδικές του δυνάμεις θά μπορέσῃ νά νικήσῃ τὸ κακὸν καί νά κυριαρχήσῃ τῶν παθῶν των. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι παρὰ μία πλάνη, καθὼς δείχνουν τὰ πράγματα. Μπορεῖ (νὰ ἐπαναλάβῃ στήν ἀπιστία του, γιατί ἔχει ἐγκλεισθῇ μέσα σ' ἓνα γήινο εὐδαιμονισμό, στερημένο ἀπὸ τῆ πίστι στὸ Θεό καί τήν ἐλπίδα τῆς αἰωνιότητος ὅπως ὁ Camus θέλει τὸν ἄνθρωπον, τῆ κραυγῆ τοῦ ἀπαιδιοδόξου μηδενιστῆ Sartre «ὁ οὐρανὸς εἶναι ἄδειος», ἀλλὰ θά ὁμολογήσῃ συνάμα μέ τὸν Sartre ὅτι καί ἡ ψυχὴ μου εἶναι ἄδεια» («Συζήτησις» φύλ. 129).

Ἄλλ' ὁ οὐρανὸς δὲν εἶναι κούφιος, ἔχει περιεχόμενον, ἔχει πρόσωπα μέ τῆ παντοδυναμία καί τήν ἀκτινοβολία τοῦ Φωτὸς καί τῆς ζωῆς πού μέ λίγη πίστι ὁ ἄνθρωπος θά ἔχῃ τὸ θρίαμβό του. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά βρῇ τήν ἀξία του. Τὴν ἔχασε ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὸ Θεό, τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἐσκοτίσθη, γέμισε ἡ ζωὴ του μέ ματαιότητα, μέ κούφια πράγματα. Ἡ ζωὴ ἔχασε τὸ νόημά της καί ὅλα αὐτὰ γιατί ἔκαμε κατάχρησι τῆς ἐλευθερίας πού τοῦ ἔδωσε

ὁ Θεός. Καί παρά τὸν πλοῦτον τῶν χαρισμάτων, μὲ τὰ ὅποια τὸν ἐπροίκισεν ὁ Δημιουργὸς του, οὗτος ἐσημείωσε ἀποτυχίες καὶ χρεωκοπίες. Ἄρκει λοιπὸν νὰ στηρίξῃ τὴν ψυχὴ του καὶ τὴ καρδιά του στὸν γεμάτον οὐρανὸν γιὰ νὰ πλουτισθῇ μὲ τίς χάριτες καὶ δυνάμεις τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ γίνῃ εὐτυχισμένος κοντὰ στὸ Κύριό του, ποῦ εἶναι ἡ πηγὴ πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων.

Ἐὰν αὐτὸ ἀδελφέ μου, δὲν τὸ ἀγνοήσῃς ἢ μᾶλλον ἐὰν αὐτὸ τὸ πιστεύσῃς, τότε ἡ ψυχὴ σου θὰ γεμίσῃ καὶ θὰ αἰσθανθῆς ἐκεῖνο ποῦ λέγεται (ἀλύτρωσις ἐν Χριστῶ), ἐλεύθερος δηλ. ἀπ' ὅλα τὰ δεσμὰ καὶ μὲ τὴν ἀπόκτησι τῆς χαρᾶς καὶ ψυχικῆς γαλήνης. Ἀντιθέτως ἐὰν στραγγάλισῃς μέσα σου τὸ αἰώνιον μέλλον, τὴν ἐλπίδα στὸ Θεό, τὴ πίστι ποῦ θὰ σὲ συνδέσῃ μὲ τὸ Θεό, ἂν ἀρνηθῆς τὴν ὑπαρξί τῶν δυνάμεων αὐτῶν γιὰ νὰ τίς κἀνῆς καὶ δικό σου κτῆμα, αὐτὸ σημαίνει αὐτοχειρισμὸ τῆς ψυχῆς ποῦ ἀρνεῖται τίς πνευματικὲς καὶ ἠθικὲς αἰώνιες ἀξίες. Τότε θὰ καταδικάσῃς τὸν ἑαυτό σου ἐδῶ μὲν μὲ τὴν ἀπόγνωσι καὶ καταστροφή, ἐκεῖ δὲ μὲ τὴν αἰώνια ἀπώλεια, ἀπλούστατα γιὰτὶ δὲν θὰ μporέσῃς νὰ δημιουργήσῃς τὸν ἑαυτόν σου ἓνα ὁλοκληρωμένον ἄνθρωπο μὲ τὴν ἱκανοποίησι τῶν εὐγενῶν πόθων καὶ ἀπαιτήσεων, ἐκείνων ποῦ τρέφουν καὶ χαροποιοῦν τὴν ψυχὴν. Καὶ ἐὰν τελικὰ ἐπιμείνῃς νὰ πλάσῃς καὶ σὺ τὸ δικό σου εἶδωλο σὰν τὸν Nietzsche (Νίτσε), ποῦ ἐπλασε τὸν ὑπεράνθρωπο, ὑψώνοντας τὴν ἀνθρώπινη δύναμι σὲ ἀπόλυτη ἀξία, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ὑποστῆς τίς ἴδιες τραγικὲς συνέπειες ἐκείνου, δηλαδὴ νὰ καταστήσῃς στὴ πνευματικὴ ἀποξήρανσι καὶ τὴ τρέλλα» («Συζήτησις» Ἰουλ. 1964).

Ἄλλ' ὄχι. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἔχει μέσα του πολλὰς δυνάμεις ἀναμφισβήτητες, καὶ ἡ σημερινὴ καταπληκτικὴ πρόοδος ἐπιβεβαιώνει τοῦτο, μporεῖ νὰ μεγαλουργήσῃ, ἀρκει νὰ βγῆ λίγο ἀπ' αὐτὸ τὸ καβούκι του, ποῦ πνίγεται μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ὑλοποιημένης καὶ μηχανοκρατουμένης ζωῆς, ν' ἀναπνεύσῃ, ἀξιοποιώντας τὰ μεγάλα χαρίσματα ποῦ τὸν ἐπροίκισεν ὁ Δημιουργὸς του καὶ τὸν προώρισε καὶ γιὰ τὸ ὑπερέραν.

Ἡ μεγαλύτερα πρᾶξι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ χριστιανικὴ πίστις. Εἶναι ἐκεῖνο ποῦ ὡς ἔργον ζητεῖ ὁ Θεός, καθὼς εἶπεν ὁ Χριστός «Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον, ποῦ ὁ Θεὸς ζητεῖ, τὸ νὰ πιστεύετε ζωντανὰ καὶ ἐμπρόσθως εἰς αὐτόν, τὸν ὅποιον ἀπέστειλεν ἐκεῖνος (Ἰωάν. ζ' 29). Μὲ τὴ ἀξιοποίησι αὐτῆ τῶν ἐσωτερικῶν του δυνάμεων καὶ μὲ τὰ φτερά τῆς πίστεως δὲν γίνεται μόνον ἱκανὸς νὰ κατακτήσῃ τὸ διάστημα, ἀλλὰ ἀσυγκρίτως τούτου περισσότερον, γίνεται «ἅγιος», καθὼς τὸ ἀπέδειξεν ὁ πειραματισμὸς τῆς χριστιανικῆς ζωῆς μὲ τὴν ζῶσαν πίστιν τῶν ἐν Χριστῶ λευτρωμένων. Τοῦτο εἶναι μία πραγματικότης, ἡ μεγαλύτερα ὅλων τῶν κατακτήσεων, εἶναι καὶ μία ἀπάντησι εἰς τὸν πιστεύοντα μὲν πῶς ἀὸ ἄνθρωπος

είναι άξιος για μεγάλας πράξεις», άλλά και που εκφράζει με άγωνα τον πόθο του (αυτό που με ενδιαφέρει είναι πως μπορεί να γίνει κανείς άγιος) («Συζήτησις» αυτόθι).

Τήν άπόκτησι αυτής τής αγιότητας έπόθησεν άπ' άρχής ο άνθρωπος και τήν έσκιαγράφησαν θεωρητικά, χωρίς να κατορθώσουν τήν πραγμάτωσί της, οι σοφοί τής αρχαιότητας και οι διά μέσου των αίωνων φιλόσοφοι. Αυτή τήν αγιότητα, τήν όποίαν ή 'Αγία Γραφή άποκαλει και «αρτιότητα» (Β' Τιμ. γ' 15—17) τήν άποκτά ο άνθρωπος με τήν λυτρωτική δύναμι του Σωτήρος Χριστού, του όποιου μάλιστα το πρόσωπον και ως του «τελείου άνδρός» προβάλλεται προς μίμησιν, καλουμένων των πιστών υπό του Πνεύματος του Θεού, ίνα «φθάσωμεν να έχωμεν όλοι μίαν και τήν αυτήν άληθή πίστιν και τελείαν γνώσιν του Υίου του Θεού και αύξηθώμεν εις τέλειον άνδρα υπό έποψιν πνευματικήν και άποκτήσωμεν το μέτρον τής πνευματικής ώριμότητας, κατά τήν όποίαν θα έχωμεν πλήρεις τας δωρεάς και τήν ήθικήν τελειότητα του Χριστού» (Έφ. δ' 12—13).

'Αλλ' άφού το θέμα μας έδώ είναι περι παλαιάς και νέας φύσεως, άς άφίσωμεν να μιλήσουν και τα πράγματα. Είναι τρεις κρατούμενοι και μάλιστα οι δυο θανατοποινίται, θύματα τής ύλιστικής κοσμοθεωρίας και των άνωμάτων τότε κατοχικών περιστάσεων και τής έλλείψεως χριστιανικής μορφώσεως. Σέ μιá στιγμή άφυπνίσεώς των και μετά μελέτην και εκτίμησιν τής πραγματικότητας, κάνουν κριτική των πεπραγμένων των που τα καταδικάζουν. Μιλάει ή καρδιά των για το παρόν και με ίκανοποίησι που αισθάνονται για τή μετάνοιά των, θέλουν κάτι να γράψουν για να ώφεληθούν και άλλοι άπό το πάθημά τους. Και αυτά που διατυπώνουν έλως αύθόρμητα και δημοσιεύονται στή συνέχεια, έρχονται σαν έπιβεβαίωσις των άνωτέρω εκτεθέντων. Και πόσα άλλα θύματα τής άμαρτίας, σαν κι' αυτούς, δέν μās παρουσιάζει δυστυχώς ή καθημερινή ζωή. Πρέπει κι' αυτούς τους «πεπτωχότες», άν άπό έλλειψι χριστιανικής μορφώσεως νικήθησαν άπό το κακό, να έχωμεν υπ' όψιν, και στο προληπτικό αυτό μορφωτικόν έργον καλούμεθα ν' «άγρυπνώμεν» και να «τρέχωμεν» (Β' Θεσ. γ' 1, Α' Κορ. θ' 24-25) οι ποιμένες των λογικών προβάτων, (Ίεζεκ. λδ') τουλάχιστον έστω και εκ των ύστέρων να κερδηθούν, άποφευγομένης και τής αιωνίου καταδίκης των. (Έπονται τρεις μαρτυρίες).

Άρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

«...Κατανόησα το έαυτό μου ότι είμαι άμαρτωλός. Όταν εύρισκόμην εις τήν κοινωνίαν έπίστευα χωρίς να γνωρίζω τί πίστευα και έπραττα άμαρτίες χωρίς να άντιλαμβάνωμαι τί έκανα

και ἔτσι μπαίνοντας μέσα στήν φυλακή μου ἐδόθη ἡ εὐκαιρία, νά γνωρίσω τήν Ἁγία Γραφή, τόν λόγον τοῦ Θεοῦ. Μὲ τήν ἔρευναν και τήν μελέτην, εἶδα τὰ ὅσα ἐπραττα ἔξω στήν κοινωνίαν ὅτι ἦτο βδέλυγμα ἐνώπιον τῆς Θείας Δικαιοσύνης και ἔτσι κατακρίνω τόν ἑαυτόν μου σάν ἀμαρτωλόν. Μὰ θά μου πῆτε τί ἀμαρτίες ἔκαμα ; Ὑβριζα τὰ ἅγια, ἔκλεβα, ἐγενόμην μοιχός ἀπέναντι στίς γυναῖκες. Καί θά μὲ ρωτήσητε πῶς κατάλαβα τίς κακὲς πράξεις μου ; (1ον) Ἐγὼ δὲν εἶδα ποτὲ τόν Χριστόν, γιατί τόν ὕβριζα ; Τόν ὕβριζα χωρίς νά ξέρω ὅτι Αὐτός δίνει τὰ ἀγαθὰ και τήν ζωή, διότι λέει « Πάντες ἡμαρτον και ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ » (Ρωμ. γ' 23—25). 2ον). Ἐκλεβα τοὺς ἄλλους ἀδελφούς μου, χωρίς καμμιά αἰτία, ἐμηχανευόμην ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μου. Ὅλα αὐτὰ τὰ διάβασα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, Κεφ. ε' 22, ποὺ λέγει, ὅτι « Ἐγὼ ὅμως σᾶς λέγω ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ θέλει εἶναι ἔνοχος εἰς τήν κρίσιν ». Διὰ τῆς μελέτης τῶν Γραφῶν ἐγνώρισα τόν πραγματικόν ἑαυτόν μου και τώρα μετανοῶ γιά ὅλα αὐτὰ και αἰσθάνομαι μέσα εἰς τήν ψυχὴν μου μιὰ χαρά, μιὰ ἀνακούφισι, διότι ἐδιάβασα στήν Γραφήν, ὅτι « Ὁ Χριστός δίνει δωρεάν τήν σωτηρίαν σέ μένα και εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφούς, εἰς ὅσους πιστεύουν εἰς Αὐτόν και Τόν δέχονται ὡς ἀτομικόν Σωτῆρα και Λυτρωτὴν των » (Γαλ. β' 20), τότε « τὸ αἶμά Του τὸ ἅγιον ποὺ ἐχύθη ἐπάνω εἰς τόν Σταυρόν, μᾶς καθαρίζει ἀπὸ ὅλας τὰς ἀμαρτίας και γινόμεθα τέκνα Θεοῦ και ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστεύω εἰς τόν Χριστόν ὅτι εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ και ἦλθεν εἰς τόν κόσμον νά σώσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς, τῶν ὁποίων πρῶτος εἶμαι ἐγὼ » (Α' Τιμ. α' 15). Ἦλθε χωρίς ἀμαρτία, ἄμωμος και ἄσπιλος και ὑπετάγη εἰς τόν Νόμον και ἐγένεν ὑπάκουος εἰς τόν Θεόν μέχρι θανάτου και ἐσταυρώθη και ἔχυσε τὸ αἶμά του και ἐκαθάρισε και ἐμένα και μου ἔδωσε δωρεάν τήν σωτηρίαν. Καί τώρα τόν σέβομαι και Τόν λατρεύω σάν πραγματικόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ και δὲν τόν ὕβρίζω και δὲν κλέπτω και δὲν θά μοιχεύσω πλέον, θά γίνω και ἐγὼ ὑπάκουος εἰς τόν Χριστόν, ὑπάκουος ἕως θανάτου, ὅπως και Αὐτός ὑπήκουσεν εἰς τόν Πατέρα Του. Καί ἔτσι κάνοντας ὅλα αὐτὰ, δὲν θά ὑποστῶ τήν κρίσιν, διότι ὁ Θεός εἶναι μακρόθυμος και δὲν θέλει τόν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ (Ἰεζ. λγ' 11). Καί διὰ τοῦτο μακροθυμεῖ περιμένοντας τήν μετάνοιαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ διὰ νά τόν σώσῃ. Ὁ Θεός εἶναι πανταχοῦ παρών, ἀκούει, βλέπει, ἐπεμβαίνει και σώζει, ὡς ἔσωσε τόν Νῶε ἀπὸ τόν κατακλυσμὸν τῶν ὑδάτων (Γεν. ζ' 18). Ἐσωσε τόν Λῶτ ἀπὸ τήν καταστροφὴν τῶν Σοδόμων και Γομόρων (Γεν. ιθ' 22). Τοὺς τρεῖς παῖδας τοὺς ὁποίους ὁ Βασιλεὺς Ναβουχοδονόσωρ ἔρριψε εἰς τήν καιομένην κάμινον (Δαν. γ. 24—25). Καί ὅσα ἔχω μάθει και

τὰ ὅσα θὰ μάθω θὰ τὰ μεταδώσω εἰς τοὺς ἄλλους συνανθρώπους μου».

★

«Ἐπὶ ἄρα ὁπαδὸς τῆς ὑλιστικῆς θεωρίας. Τὴν ἔζησα ἀπὸ κοντὰ εἰς ὄλας τῆς τὰς ἐκδηλώσεις καὶ μορφάς, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐμφανίζεται καὶ δρᾷ. Κάθε τι τὸ πνευματικόν, τὸ ἰδανικόν, τὸ ἀνώτερον, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ὑλικά δημιουργήματα, θεωροῦνται κατασκευάσματα τῆς ἀνθρωπίνης φαντασίας καὶ ἐντελῶς ἀντίθετα τῆς πραγματικότητος. Ἐπιτίθεται μὲ λύσσα κατὰ τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς τὸ ἔπιον τοῦ Λαοῦ καὶ ἀποκαλεῖ ὅλους τοὺς περὶ αὐτὴν καθυστερημένους καὶ ὀπισθοδρομικοὺς. Ὁμολογῶ ὅτι μέχρις ἐνός βαθμοῦ εἶχα ἐπηρεασθῆ, ἢ μᾶλλον εἶχα πάθει σύγχυσι ἐκ τῆς ἀλληλοσυγκρούσεως καὶ ἀντιγωνίας τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν. Οὐδέποτε ὅμως ἐτόλμησα νὰ ἐκδηλώσω μίσος κατὰ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε ἔπαυσα νὰ πιστεύω εἰς κάποιον ἀνώτερον ὄν, ὡς δημιουργὸν τοῦ σύμπαντος. Εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν μὲ ὠθοῦσε κάποια ἐσωτερικὴ δύναμις, ποῦ δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸ ἔμφυτον θρησκευτικὸν συναίσθημα. Σήμερα ὅμως ποῦ ξέφυγα ἀπὸ τὰ νύχια τῆς σκοτεινῆς καὶ μυστηριώδους ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας καὶ εὐρίσκομαι ὑπὸ τὴν συνεχῆ Χριστιανικὴν ἀγωγὴν τοῦ Ὁμίλου, θεωρῶ τὸν ἑαυτὸν μου εὐτυχῆ, διότι ἐπανῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, τῆς πίστεως, τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἡρεμίας. Τὰ συναίσθηματά τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐκδικήσεως, τὰ ὁποῖα καλλιεργεῖ κάθε ἀντιχριστιανικὴ θεωρία, ἐξέλιπον ἀπὸ τὸν ψυχικόν μου κόσμον, ὅστις εἶναι πλημμυρισμένος ἀπὸ ἀγάπην καὶ χαρὰ. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ Ὁμίλος, εἶναι ὁ κυριώτερος συντελεστὴς εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς τοιαύτης ψυχικῆς καταστάσεως. Σὲ μεταφέρει κοντὰ στὸν Χριστόν, σοῦ καλλιεργεῖ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην, σὲ ἐξοπλίζει μὲ ἀνώτερα πνευματικὰ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα δίδουν πραγματικὸν νόημα καὶ περιεχόμενον στὴν ζωὴν (Ἰωανν. ζ' 46, 37—39)...».

★

«...Λαοὶ χωρὶς ἀνώτερα ἰδανικά, ἀνευ πίστεως καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν ἠφανίσθησαν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Ἡ ἠθικοπλαστικὴ διδαχὴ τῶν ἁγίων Γραφῶν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ὡς φαεινὸς φάρος ὠδήγησεν τοὺς λαοὺς πρὸς τὴν πρόδον καὶ τὴν κοινωνικὴν εὐημερίαν. Τί ὠραῖα διδάγματα! «Ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρω μὴ ποιήσης» ὁ δὲ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἀνήγαγεν εἰς ὑψηλότεραν περιοπὴν «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Ἀγάπη... καὶ μόνον ἐξ αὐτῆς ἐξαρτῶνται τὰ πάντα, ὁ ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ὁμοίους μας. Τὸ δὲ κακὸν περιβάλλον διαστρεβλώνει τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς ὀδηγεῖ πρὸς τὸ κακόν.

**ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ**

“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,”

Περὶ φθόνου.

Ὁ φθόνος εἶναι πάθος μιᾶς μοχθηρῆς ψυχῆς, πού τρώγεται καὶ λυώνει γιὰ τὴν εὐτυχία τοῦ ἄλλου· εἶναι λύπη γιὰ τὴν ξένη καλομοιρία· εἶναι ὀργή, ἐπειδὴ εὐτυχοῦνε οἱ ἄλλοι.

Ὁ φθόνος εἶναι ἡ ρίζα κάθε κακοῦ, πηγὴ κάθε συμφορᾶς καὶ φυτώριο κάθε ἀνοσιουργίας. Ὁ φθόνος ἐσκότισε στὸ μυαλό τὸν Ἐωσφόρο. Καὶ εἶναι τὸ ἀδικώτατο καὶ τὸ δικαιώτατο μαζί πάθος· γιὰτὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος πειράζει τὸν ἄνθρωπο γιὰ κάθετὶ καλὸ τοῦ ἄλλου, κι' ἀπὸ τ' ἄλλο κάνει νὰ λυώνουν σὰν τὸ κερὶ αὐτοὶ πού τὸν ἔχουν. Κι' ὅπως ἡ σκουριά τρώει τὸ σίδηρο, ἔτσι κι' ὁ φθόνος καταστρέφει τὴν ψυχὴ πού τὸν κρατεῖ μέσα της. Καὶ πρῶτα καταστρέφει αὐτὰ πού φθονεῖ καὶ ὕστερα αὐτὸν πού φθονιέται. Πρῶτα βλάπτει τὴν ψυχὴ πού τὴν βόσκει, ὅπως ἡ ὄχεντρα ἀφανίζει τὴν κοιλιὰ πού τὴν ἐγέννησε, καὶ ὕστερα δαγκάνει αὐτὸν πού φθονεῖ· καὶ δὲν ἔχει καμμιά δικαιολόγηση, γι' αὐτὸ καὶ δὲν συγχωριέται.

Ὁ φθόνος δὲν ξέρει νὰ προτιμᾷ αὐτὸ πού συμφέρει· καὶ κανένα πάθος δὲν εἶναι ὀλεθριώτερο ἀπ' αὐτόν, γιὰτὶ ἅμα φουτρῶση μέσα σ' ὀποιαδήποτε ψυχὴ τὴν διαφθείρει. Ὁ φθόνος γεννᾷ τοὺς φόνους· κι' ὁ θεὸς νὰ δώση νὰ χαθῆ ἀπὸ τὶς κοινω-

«Εὐκολώτερον ἐστὶ κάμηλος διελθεῖν διὰ τρυπήματος βελόνης ἢ πλούσιος εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἀκούσας δὲ ταῦτα περίλυπος ἐγένετο, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα» (Ματθ. ιθ' 24, 22)... Ἡ ζωὴ μορφώνει καὶ ἡ ζωὴ παραμορφώνει. Ἡ ζωὴ μὲ ἐδίδαξε πολλὰ καὶ ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ ζωὴ μου. Τότε μόνον ὁ κόσμος θὰ εὐημερήσῃ, ὅταν διαπλασθοῦν οἱ χαρακτῆρες τῶν ἀτόμων μὲ τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ὕλικῆς ζωῆς. Ὁ κόσμος διέπεται πάντοτε ἀπὸ φυσικοῦς, θρησκευτικοῦς καὶ κοινωνικοῦς νόμους καὶ ὅταν οἱ νόμοι οὗτοι συγκρουσθοῦν καὶ δὲν εὐρίσκωνται ἐν ἀρμονίᾳ, δημιουργοῦν παρεκκλίσεις, συνεπιεία τῶν ὁποίων δημιουργοῦνται θύματα καὶ καταστροφαί. Ἡ φοίτησίς μου εἰς τὸν Χριστιανικὸν Ὀμιλον μὲ ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ οὐτοπιστικὰς δοξασίας καὶ μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν ἀληθῆ δρόμον τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀγάπης (Ἰωαν. ιδ' 6) καὶ μὲ ἔφερε κοντὰ εἰς τὸν λυτρωτὴν καὶ Σωτῆρά μου Χριστόν, ἐπ' ἀγαθῶ ἡμῶν καὶ ὀλοκλήρου τῆς κοινωνίας...».

νίες τῶν ἀνθρώπων ὁ φθόνος. Ὡ φθόνε, εἶσαι ρίζα τοῦ θανάτου, κι' ἀρρώστεια βαρεῖα καὶ πολυπλόκαμη, καὶ εἶσαι καρφὶ σουβλερὸ τῆς καρδιάς καὶ τίποτα δὲν τὴν κεντᾶ καὶ δὲν τὴν πληγώνει σουβλερώτερα, ὅπως πληγώνεις ἐσὺ τὴν καρδιά πού σ' ἔχει μέσα της.

Μεγάλο κακὸ εἶναι ὁ φθόνος· αὐτὸς καὶ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σκοτίζει καὶ τὴν τυλίγει μὲ πηχτὸ σκοτάδι καὶ τὴν εὐαισθησία της τὴν μεταστρέφει σ' ἀναισθησία· καὶ σκληραίνει τόσο τὴν καρδιά μας πού τὴν καταντᾶ σὲ πώρωση, καὶ διαφθείρει ὀλοκληρωτικὰ τὸν ἄνθρωπο. Ὁ σκόρος καὶ τὸ σαράκι δὲν τὸ καταφέρνουν νὰ φᾶνε σὲ τέτοιο σημεῖο τὸ ξύλο καὶ τὸ μαλλί, ὅπως ὁ πυρετὸς τοῦ φθόνου κατατρώγει τὰ ὀστᾶ τῶν φθονερῶν, κι' ἀφανίζει τὴν σωφροσύνη τῆς ψυχῆς.

Ὁ Μεγάλος Βασιλεὺς λέει: «Τί μπορεῖ νὰ γίνῃ ὀλεθριώτερον ἀπὸ τὴν ἀρρώστειαν αὐτὴν; Εἶναι ἀφανισμὸς τῆς ζωῆς, εἶναι ὁ λυμῶνας τῆς φύσεως, εἶναι ἐχθρότητα πρὸς τὸ καθετὶ πού μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, εἶναι πρὸς τὸν Δημιουργό μας, εἶναι κακὸ ἀβάσταγο, εἶναι φαρμάκι φιδιοῦ, δαιμονικὸ εὔρημα καὶ σπορὰ διαβολικῆ. Εἶναι ἀρραβῶνας τῆς Κόλασης, ἐμπόδιο τῆς εὐσέβειας, δρόμος πού ὀδηγεῖ στοῦ πῦρ τὸ ἐξώτερον καὶ στέρψη τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν».

Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος λέει: «Τὸ πάθος αὐτὸ κάνει τὸν ἄνθρωπο Διάβολο καὶ ἄγριο Σατανᾶ. Ἀπὸ τὸν φθόνον ἔγινε τὸ πρῶτο φονικὸ· ἀπ' αὐτὸν ἀγνοήθηκεν ἡ φύση, κι' ἐμολύνθηκεν ἔτσι ἡ γῆ. Κανένα πάθος ὀλεθριώτερον ἀπὸ τὸν φθόνον δὲν μπορεῖ νὰ ξεφυτρώσῃ μέσα στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων κι' ἐνῶ ἐλάχιστα βλάπτει τοὺς ἀπόξω, εἶναι γι' αὐτὸν πού τὸν ἔχει τὸ πρῶτο κακόν».

Εἰκόνα τοῦ φθονεροῦ.

Ὁ φθονερὸς τὰ βάζει μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸν δέρνουν πάντα στενοχώριες καὶ λύπες αὐθαίρετες· κι' ἔτσι, βασανίζει τὸν ἑαυτό του, σὰν νᾶναι ἐχθρὸς του. Ὁ φθονερὸς ἄνθρωπος εἶναι περισσότερο δυστυχισμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους· γιατί αὐτὸ μόνο γιὰ τὰ δικά τους κακὰ στενοχωριέται· ἐνῶ ὁ φθονερὸς, κοντὰ στὰ δικά του κατατρώγεται καὶ στενοχωριέται καὶ γιὰ τὰ καλὰ τῶν ἄλλων. Καὶ εἶναι μωρὸς καὶ κακὸς μαζί· μωρὸς γιατί προτιμᾷ νὰ πάθῃ ὁ ἴδιος κακὰ, παρὰ νὰ εὐτυχήσῃ ὁ ἄλλος· καὶ κακὸς γιατί ἐπιδιώκει τὴν δυστυχία τοῦ ἄλλου κι' ὄχι τὸ δικό του καλόν.

Ὁ φθονερὸς γίνεται σκλάβος σ' ἓνα φοβερὸ τύραννο, καὶ εἶναι φρικτὴ ἢ εἰκόνα του· ἡ θλίψη καὶ ἡ πίκρα εἶναι ζωγραφι-

σμένες ἐπάνω στὴν ὄψη του καὶ τὰ μάτια δὲν ἔχουνε λάμψη καὶ δροσιά· τὰ μάγουλά του εἶναι σὰν θλιμμένα καὶ πενθισμένα· τὰ φρύδια του συμμαζωμένα, τὰ χεῖλη σφιχτοκλεισμένα τὸ στήθος του βαρὺ καὶ τὸ κεφάλι του σκυφτό. Ὁ φθονερός ἔχει μοχθηρὴ ψυχὴ, ποὺ τὴν συνθλίβει τὸ πάθος· ἔχει καρδιὰ σκληρὴ καὶ πωρωμένη, ποὺ τὸν συνθλίβει πάντα ὁ φθόνος καὶ τὴν πληγώνει καὶ τὴν αἱματώνει. Στὰ μάτια του ποτέ δὲν ξαστράφτει ἢ χαρὰ καὶ ποτέ της δὲν σκιρτᾷ ἢ καρδιά του ἀπὸ μιὰ εὐχάριστη εἶδηση. Ὁ φθονερός εἶναι βάνουσος, ζηλιάρης, φιλοκατήγορος, ὕβριστής, συκοφάντης, κατάλαλος, φιλόνομος, κι' ἔχει συγκάτοκό του τὸ θάνατο. Καὶ μονάχα χαρὰ συγκινεῖ τὴν καρδιά του καὶ ἀναλάμπουν ἀποκρουστικὰ τὰ μάτια του· ἢ χαρὰ ποὺ τοῦ γεννᾷ ἢ καταστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ φθονεῖ.

Κι' ὅπως ὁ χοῖρος εὐχαριστιέται νὰ κυλιέται μέσα στὶς λάσπες, ἔτσι κι' ὁ φθονερός εὐχαριστιέται μὲ τῶν ἄλλων τὶς συμφορές. Καὶ τότε μονάχα ὁ φθονερός ἀνασηκώνεται ὄρθιος κι' ἀνασαίνει ἐλεύθερα, ὅταν χτυπήσῃ κάποια συμφορὰ τοὺς καλοὺς ποὺ εὐτυχοῦνε. Καὶ τότε μόνον γελᾷ καὶ εἶναι εὐχαριστημένος, ὅταν χορταίνῃ τὸ πάθος του, μὲ τὴν τέλεια καταστροφὴ καὶ δυστυχία ἐκείνων ποὺ φθονεῖ.

Φοβερός κι' ἀποτρόπαιος ἄνθρωπος εἶναι ὁ φθονερός καὶ κατοικία του θὰ εἶναι τὰ Τάρταρα...

Περὶ αὐταπάρνησης.

Ἡ αὐταπάρνηση εἶναι μέγιστη ἀρετὴ, καὶ ἡ ἀφετηρία ἀπὸ τὴν ὁποία ξεκινοῦν ὅλες οἱ ἀρετές. Ἡ αὐταπάρνηση σπᾷ καὶ θρυμματίζει τὶς ἀλυσσίδες τῆς φιλαυτίας, ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν φυλακὴ τῆς τὴν ἀγάπῃ κι' αὐτὴ ἐλεύθερη πλέον ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ ἐγωϊσμοῦ μας σκορπίζεται σ' ὅλους. Ἡ αὐταπάρνηση σηκώνει κι' ἐξαφανίζει τὰ ἐμπόδια τῆς ἀγάπης, ποὺ ἀπεριόριστη πλέον, ξεχύνεται σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη.

Ἡ αὐταπάρνηση στηρίζει καὶ θεμελιώνει τὶς ἀρετές· ἡ αὐταπάρνηση ἀναδείχνει τοὺς μεγάλους ἄνδρες· ἡ αὐταπάρνηση σώζει τὶς πολιτείες καὶ τὰ ἔθνη ἀπὸ τοὺς κίνδυνους ἢ αὐταπάρνηση μαθαίνει νὰ προτιμοῦμε τὸ δημόσιο συμφέρον ἀπὸ τὸ δικό μας· ἡ αὐταπάρνηση ἀναδείχνει καλοὺς κυβερνήτες τοὺς ἄρχοντες· ἡ αὐταπάρνηση στηρίζει τὸ Κράτος· ἡ αὐταπάρνηση δυναμώνει αὐτοὺς ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὸ καλὸ, τὸ ἀγαθὸ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ δίκαιο· ἡ αὐταπάρνηση στερεώνει ἀκλόνητον στὸ χρέος τοὺς ὅλους· ἡ αὐταπάρνηση προάγει τὶς ἐπιστῆμες καὶ αὐτὴ δοξάζει τοὺς ἄρχοντες τῶν λαῶν.

Ἡ αὐταπάρνηση εἶναι τὸ μέγιστο ἀγαθόν. Αὐτὴ ἀναδείχνει νικητὲς τοὺς σταδιοδρόμους· αὐτὴ στηρίζει καὶ δυναμώνει τὴν ψυχὴ· αὐτὴ χαρίζει τὸ ἠθικὸ σθένος· αὐτὴ στεφανώνει τὴν ἀνδρεία· αὐτὴ μᾶς δίνει θάρρος καὶ προετοιμάζει γιὰ τὴν πάλη τοὺς ἀσκούμενους· αὐτὴ ὑποστηρίζει τὸ πνεῦμα στὸν ἀγῶνα τοῦ κατὰ τῆς σάρκα· αὐτὴ ὀδηγεῖ στὴν τελειότητα· αὐτὴ ἀναδείχνει νικητὴ τὸν ἐργάτη τῆς ἀρετῆς· αὐτὴ καταξιώνει τοὺς φιλόθεους μὲ τὴν θείαν ἐπικοινωνίαν καὶ τοὺς φανερώνει ἄξιους ὁπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτὸ κι' ὁ Σωτήρας μας τὴν αὐταπάρνησιν ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς του καὶ μᾶς παρήγγειλε: «Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν Σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μου». Κι' ἄλλοῦ πάλιν εἶπε: «Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυξάξει αὐτήν».

Ἡ αὐταπάρνηση εἶναι θυσία τοῦ σκοποῦ μας χάριν τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ χάριν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ δίκαιου. Ἡ αὐταπάρνηση εἶναι ἡ αὐτοθυσία μας γιὰ τὸν πλησίον μας καὶ γιὰ τὴν Πατρίδα μας, καὶ τοὺς γονηοὺς μας, καὶ γιὰ τοὺς δικοὺς μας καὶ γιὰ τὸν κόσμον γενικά. Αὐτὴ κατορθώνει τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά ἔργα. Ἡ αὐταπάρνηση μᾶς μαθαίνει νὰ εἴμεθα ὑπομονετικοὶ καὶ καρτερικοί. Ἡ αὐταπάρνηση ἀναδείχνει τοὺς πάντες ἄξιους τῆς κλήσης τους. Κι' ὅπου λείπει ἡ αὐταπάρνηση, ἐκεῖ θριαμβεύουν ὅλα τὰ κακά.

Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα αὐτοῦ ποῦ στολιζέται μὲ τὴν ἀρετὴ τῆς αὐταπάρνησης εἶναι ἡ ἀγνότητα, ἡ ἀγιότητα, ἡ ἀγαθότητα, ἡ ἐλπίδα, ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ εὐσέβεια.

Μακάρια εἶναι ἡ πολιτεία ποῦ ἔχει ἄνδρες ποῦ στολιζονται μὲ τὴν ἀρετὴ αὐτήν.

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὀδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

Η ΑΝΤΑΓΓΕΙΑ ΜΙΑΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ

**Η ΓΕΙΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΧΑΛΚΗΔΩΝ
ΚΑΙ Η ΜΑΡΤΥΡΙΚΗ ΑΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΣΕΠΤΟΣ ΕΥΦΗΜΙΑ**

Ο ΝΑΟΣ ΟΠΟΥ ΣΥΝΗΛΘΕΝ Η Δ' ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ

Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς ἐξακολουθεῖ νὰ ἀφυπνίζη μέσα μας ὁμορφους καὶ συγκινητικούς κόσμους καὶ νὰ ζωντανεύη ὁράματα ὑποβλητικά. Καὶ σὲ ὅσους ἰδίως ἐξήσαν καὶ γνώρισαν τὴν πόλι τοῦ παμβασιλέως, φέρνει τὴν σκέψι πρὸς τὸ Βυζάντιο καὶ καθοδηγεῖ τὴν ψυχὴ πλησιέστερα πρὸς τὴν ψυχὴ του. Αἱ ἀκολουθίαι τοῦ ἀκαθίστου Ὑμνου ἐδηγοῦν τὴν σκέψιν πρὸς τὸ ἱστορικὸ Φανάρι καὶ λίγο περαιτέρω ἀκόμη πρὸς τὰ παλαιὰ βυζαντινὰ ἀνάκτορα τῶν Βλαχερνῶν, ὅπου ἡ ἐκκλησία τῆς πανάχραντης Θεοτόκου. Σ' αὐτὴν τὴν ἐκκλησίᾳ ἀνεπέμφθησαν γιὰ πρώτη φορὰ οἱ ὕμνοι ὡς εὐχαριστήριον πρὸς τὴν ὑπέρμαχον μητέρα τοῦ Λυτρωτοῦ, πού ἔσωσε τὴν κινδυνεύουσα βασιλίδα πόλι ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν Ἀβάρων καὶ τὴν καταστροφὴ τῆς. Μαζὶ μὲ τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν ἔθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν σταθμὸν τοῦ Βυζαντίου μὰ διάλειξι μᾶς μετέφερε ἐδῶ καὶ λίγες μέρες καὶ σὲ μιὰ ἄλλη ἱστορικὴ καὶ θρησκευτικὴ σελίδα, πού εἶναι γραμμένη στὸ ἀπέναντι τῆς πρωτεύουσῃς τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐπὶ τῆς ἀσιατικῆς ἀκτῆς προάστειο, τὴν Χαλκηδόνα. Ὁμιλητὴς ἕνας ποιητὴς καὶ βαθύς γνώστης τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας, ὁ κ. Πατριαρχέας. Ὁμίλησε στὸ κέντρο τῶν ἀποφοίτων τοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου τῆς Πόλης καὶ συνεκίνησε βαθύτατα ἕνα πυκνὸ ἀκροατήριον, γυναικεῖο κατὰ μέγα μέρος, ἀλλὰ διαπνεόμενον ἀπὸ βαθύτατα θρησκευτικὰ αἰσθήματα. Ἱστορικὴ ἡ Χαλκηδόνα ἀποικία τῶν Μεγαρέων, ὑπῆρξε περίφημη διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος, πού συνηγωνίζετο μὲ τὸ θρυλικὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Δαρείου οἱ Πέρσαι κατέκτησαν αὐτὴν διὰ δόλου, βραδύτερον δὲ οἱ κάτοικοί τῆς ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου εἶχαν συνάψει συμμαχίας πότε μὲ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ πότε μὲ τοὺς Σπαρτιάτας. Ἡ ἀκμὴ τῆς Χαλκηδόνας ἤρχισε καὶ ἐσυνεχίσθη ἐπὶ ὀλόκληρη τὴν κλασσικὴν περίοδον· κατὰ πτωσίς τῆς δὲ ἐσημειώθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Βασιλεὺς Νικομήδης τῆς Βιθυνίας ἵδρυσεν τὴν Νικομήδειαν καὶ περιέλαβε εἰς αὐτὴν, μέγα μέρος τῶν κατοίκων τῆς Χαλκηδόνας. Ὁ τελευταῖος βασιλεὺς Νικομήδης ὁ Γ' ἐκληροδότησε τὸ 74

π.χ. τὴν Χαλκηδόνα εἰς τοὺς Ρωμαίους. Στους πρώτους μετὰ Χριστὸν χρόνους καὶ ἀργότερον ἢ Χαλκηδόνα ἀπέβη σημαντικὸν κέντρον ὡς πρωτεύουσα τῆς Βιθυνίας, ἀντιμετώπισε δὲ καταστρεπτικὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων Βαλεριανοῦ καὶ Γαληνοῦ. Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἢ Χαλκηδὼν ἀπέβη ἔδρα ἀρχιεπισκόπου, τὸ δὲ 457 συνηλθεν ἐκεῖ ἡ Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Κατὰ τοὺς μετέπειτα πολέμους τῶν Βυζαντινῶν μετὰ τῶν Περσῶν ὁ Χοσρόης βαδίζων κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατέλαβε καὶ κατέσκαψε τὴν Χαλκηδόνα.

★

Ὁ ὁμιλητὴς τοῦ Κέντρου τῶν ἀποφοίτων τοῦ Ζαππείου τῆς Πόλης περιωρίσθη εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς Χαλκηδόνας κατὰ τὸν μεσαῖωνα. Ἐζωντάνεψε τὴν ἐποχὴ τῶν αἱρέσεων καὶ τῶν μαρτυριῶν ποὺ ὑπέστη ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ μέρους τῶν ρωμαίων μέχρι τῆς καταλήψεως τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν σημερινῶν κατακτητῶν της, τῶν τούρκων. Ἔδωκε τὴν εἰκόνα τῆς Χαλκηδόνας καὶ τῶν προαστείων της, αὐτὰ ἰδίως ποὺ ἐσημείωσαν μίαν δράσιν ἀξιόλογον. Ἀνεφέρθη ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν Δ. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, εἰς τὴν ὁποῖαν παρέστη ὁ αὐτοκράτωρ Μαρκιανὸς καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Πουλχερία καὶ μετέσχον ἑξακόσιοι τριακόνα πατέρες καὶ πέντε τοποτηρηταὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης. Κατὰ τὴν σύνοδον αὐτὴν κατεπολεμήθη ἡ αἵρεσις τῶν μονοφυσιτῶν καὶ συνετάχθησαν οἱ κανόνες περὶ τῆς διπλῆς φύσεως τοῦ Χριστοῦ, τοὺς ὁποίους ἐπεκύρωσε κατόπιν ἡ Στ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Περιγράφων τὴν Χαλκηδόνα ὁ ἀγορητὴς ἀνέφερε ὅτι ἀπὸ τὸ πλησίον αὐτῆς προάστειον τὴν Χρυσούπολιν, τὸ σημερινὸν Σκούταρι ἐξεκίνησεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος πρὸς κατάκτησιν τῆς ἀπέναντι πόλεως τοῦ Βυζαντίου, κατατροπώσας τὸν Λικίνιον. Ἀνεφέρθη ἐπίσης εἰς τὰς γύρω τῆς Χαλκηδόνας τοποθεσίας τὸ Χαῖδάρ πασαῖ, τὸ Καλάμιον ὅπου σώζεται ἀκόμη ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τὸ Φενέρ Μπακτέε καὶ ἄλλας, ἐξιστορήσας τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἔπαιξεν ἡ κάθε μιὰ ἐξ αὐτῶν.

Ἄλλὰ τὸ κύριον μέρος τῆς διαλέξεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐξιστόρησις τῆς ζωῆς τοῦ ἡρωικοῦ καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τῆς ἁγίας τῆς Χαλκηδόνας, τῆς πανευφήμου παρθένου Εὐφημίας. Κόρη τοῦ Ψιλόφρονος καὶ τῆς Θεοδωρησιανῆς, γεννηθεῖσα στὴν Χαλκηδόνα ἢ Ἐυφημία ἀπὸ παιδικῆ ἀκόμη ἡλικίαν ἔκλειε μέσα της τὸ πῦρ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Χριστόν. Ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὴν ὁμορφιά της καὶ πριφρονοῦσε τοὺς θαυμασμοὺς τῶν νέων. Ἀφοσιωμένη εἰς τὸν Χριστόν θεωροῦσε ἑαυτὴν συνδεδεμένην μὲ δεσμὸν ἄρρηκτον πρὸς Αὐτόν. Οἱ διωγμοὶ δὲν τὴν

πτοούσαν, συλληφθεῖσα δὲ προσήχθη πρὸς τὸν ἀνθύπατον Θράκης καὶ Βιθυνίας Πρίσκον. Ἐνώπιον αὐτοῦ τὸ «χαῦνον τοῦ θήλειος ἀπορρίψασα καὶ ἀνδρεῖον ἐν θηλείᾳ τῇ σαρκὶ τῆς ψυχῆς τὸ φρόνημα φέρουσα» ὠμολόγησε εὐθαρσῶς τὴν πίστιν της πρὸς τὸν Χριστὸν. Μένεα πνέων ὁ τύραννος ἀνθύπατος παρέδωσε τὴν θαρραλέαν κόρην εἰς βασανιστάς. Μὲ τόσην ὁμῶς καρτερίαν ἀντιμετώπισε τὰ βάσανα της ὥστε δύο ἀπὸ τοὺς δημίους της ἐδήλωσαν πίστιν πρὸς τὸν Χριστὸν. Ριφθεῖσα τέλος εἰς τὸ στάδιον τοῦ Θεάτρου ὡς βορρὰ τῶν θηρίων ἀπέθανε δεομένη ἀπὸ δῆγματα ἄρκτου. Ἐπάνω εἰς τὸν τάφο της ἠγέρθη μεγαλοπρεπῆς ναός, μὲ εἰκόνα γύρω ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχε χαραχθῆ ὡς εἰς σινδόνην ὅλη ἡ ἱστορία τῆς ἀγίας. Εἰς τὸν περικαλῆ ναὸν της συνήλθε τὸ 451 ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἡ ὁποία κατεδίκασε τοὺς μονοφυσίτας αἰρετικούς. Τὸ λείψανον τῆς μάρτυρος μετεκομίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐναπετέθη στὸν κτισθέντα ἐπ' ὀνόματί της εἰς τὸν Ἰππὸδρομον μεγαλοπρεπῆ ναόν. Εἰς τὴν μετακομιδὴν αὐτὴν τοῦ λείψανου της παρέστησαν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Πατριάρχης. Βραδύτερον ἀπὸ τὸν Ἰππὸδρομον μετεφέρθη τὸ λείψανον τῆς μάρτυρος ἀγίας τῆς Χαλκηδόνας εἰς τὴν Σηλυβρίαν, ὁπότεν τὸ 1453 ὁ Πατριάρχης Γεννάδιος ὁ Σχολάριος ἐπρωτοστάτησε διὰ τὴν μεταφορὰν του εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἀφοῦ εὔρε τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τοὺς κατὰ καιροὺς πατριαρχικοὺς ναοὺς ἐναπετέθη τελικῶς εἰς τὸν σημερινὸν πατριαρχικὸν ναὸν τοῦ Φαναρίου, τὸν Ἅγιον Γεώργιον, ὅπου φυλάσσεται εἰς λάρνακα καὶ προσκυνεῖται ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς ἐπισκέπτας τοῦ ναοῦ. Εἰς τὴν Χαλκηδόνα κατὰ τὴν Δ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐσημειώθη τὸ θαῦμα τῆς ἀγίας τὸ πλέον ἐντυπωσιακόν. Κατόπιν πολυήμερου ἐπιμόχθου συζητήσεως ἡ Σύνοδος δὲν κατώρθωνε νὰ καταλήξῃ εἰς ἀποτελέσματα. Τότε ἀπεφασίσθη νὰ προστρέξουν εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἀγίας Εὐφημίας. Ἐγραψαν ἐπὶ πλακὸς τὰς ἀντιλήψεις των καὶ οἱ πατέρες τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ οἱ αἰρετικοί, μετὰ τῶν ὁποίων εἶχον διεξαχθῆ αἱ συζητήσεις. Ἐνοίχθη ἡ λάρναξ τῆς ἀγίας Εὐφημίας καὶ ἐτοποθετήθησαν ἐπάνω εἰς τὸ λείψανον της καὶ αἱ δύο πλάκες. Ὁταν μετὰ παρέλευσιν δύο ἡμερῶν ἀνοιξεν καὶ ἄλιν ἡ λάρναξ, ἡ μὲν πλάκα τῶν πατέρων τῆς Συνόδου εὐρέθηκε ἐπὶ τῶν ἐσταυρωμένων χειρῶν τῆς ἀγίας, ἡ δὲ τῶν αἰρετικῶν πεταγμένη εἰς τοὺς πόδας της.

Ἡ ἑορτὴ τῆς ἀγίας τὴν 16 Ἰουλίου ἐπανηγυρίζετο μὲ ἀφάνταστη μεγαλοπρέπεια στὴν Χαλκηδόνα. Συνκεντροῦντο χιλιάδες κόσμου ἀπὸ τὰ γύρω προάστεια τῆς ἀσιατικῆς περιοχῆς καὶ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν Πατριάρχη

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ἔποδὸν ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Μακρὰ ἀπὸ ἐσένα ὄχι μονάχα ἡ ἀδικία
ἀλλὰ καὶ κάθε ἀφορμὴ γιὰ ἀδικία.

Δὲν πρέπει νὰ βρεθοῦνε μέσα στὸ σακκούλι σου δυὸ ζύγια· οὔτε καὶ στὸ σπίτι σου δυὸ μέτρα. «Οὐκ ἔσται ἐν τῷ μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἢ μικρόν· Οὐκ ἔσται, ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον, μέγα ἢ μικρόν» (Δευτ. κε', 13.14).

Σὲ τί ὅμως βλάπτει, ἂν τυχὸν βρίσκωνται μέσα στὴ σάκκα μου δυὸ ζυγιές; ἢ ἂν βρίσκωνται στὸ σπίτι μου δυὸ διάφορα μέτρα, ὅταν ἐγὼ δὲν τὰ μεταχειρίζομαι καθόλου, γιὰ νὰ ξεγελάσω ἢ γι' ν' ἀδικήσω κάποιον;

Ὁ Νομοθέτης, ἀδελφέ μου, ξέρει πολὺ καλὰ πόσον εὐκολοκύνιστος καὶ πόσο ἐπιρρεπὴς εἶναι ὁ ἄνθρωπος στὴν κακία· καὶ γι' αὐτὸ ἀγωνίζεται ν' ἀποκόψῃ καὶ τίς παραμικρότερες ἀφορμές· γιὰ νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὰ λάθη, ποὺ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ πέσωμε. Σὺ μ' ἐρωτᾷς, σὲ τί βλάπτει; Ὁ Νομοθέτης ὅμως ὑποπτεύεται μήπως καὶ τοῦτο καὶ τ' ἄλλο σὲ βλάψουν. Φοβᾶται γιὰ σένα. Ὅταν βρίσκονται στὸ σπίτι σου δυὸ μέτρα, κι' ἔχεις μέσα στὸ σακκούλι σου δυὸ ζύγια, εὐκολο εἶναι νὰ περάσῃς ἀπὸ τὸ σπίτι σου στ' ἀργαστήρι σου, κι' ἀπὸ

ἐγίνετο ὑποβλητικὴ λειτανία. Πλεῖστα μνημεῖα τῆς πλουσίας εἰς ἔθνηκὴν καὶ χριστιανικὴν δράσιν Χαλκηδόνος εἶχαν σκορπισθῆ εἰς τὰ πέριξ προάστειά της. Σήμερον ὅμως οὐδὲν ἀπὸ τὰ μνημεῖα αὐτὰ σώζεται πλέον. Καὶ παραμένει πρὸς προσκύνημα καὶ ἀνάμνησι τῆς δράσεως καὶ τοῦ μαρτυρίου τῆς ἁγίας ὁ ὑψοῦμενος εἰς περίοπτον θέσιν Ναός της, ὡς μία ἀνταύγεια τῆς ἀκτινοβολίας τῆς μάρτυρος σεπτῆς παρθένου καὶ μιᾶς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσημείωσε πολλαπλὴν ἀκμὴν ἡ γείτων τοῦ Βυζαντίου ἀσιατικὴ πόλις τῆς Χαλκηδόνος.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

τὸ σακκούλι σου στὰ χέρια σου. Καὶ εἶναι κίνδυνος καὶ πειρασμὸς μεγάλος νὰ μεταχειρισθῆς ἢ τὸ μικρότερο ζύγι, ὅταν πουλῆς, ἢ τὸ μεγαλύτερο, ὅταν ἀγοράζῃς, γιὰ νὰ ξεγελάσῃς τὸν πλησίον σου.

Μακρυὰ λοιπὸν τὸ μέσο καὶ τ' ὄργανο, γιὰ νὰ λείψῃ καὶ ἡ κακὴ του μεταχείριση. Μακρυὰ ἡ ἀφορμὴ, γιὰ νὰ μὴν τὴν ἀκολουθήσῃ καὶ ἡ ὁρμὴ. Μακρυὰ ἡ ἀρχή, γιὰ νὰ μὴν συμβῆ τὸ τέλος. Μὰ θὰ μοῦ εἰπῆς· μὲ τὸν συλλογισμὸν αὐτό, οὔτε κρασί πρέπει νὰ βρῖσκεται στὸ σπίτι μου οὔτε καὶ μαχαίρι, γιὰ νὰ μοῦ λείψῃ ἔτσι ἡ ἀφορμὴ καὶ τ' ὄργανο τῆς μέθης καὶ τοῦ φονικοῦ. Ὅχι, ἀδελφέ μου ! Παραλογίζεσαι μ' αὐτὰ πού λές· ἢ κάνεις σοφιστεῖες, ὅταν μ' ἐρωτᾷς καὶ μ' ἀποκρίνεσαι τέτοια πράγματα. Γιατὶ τὸ μὲν κρασί μπορεῖς νὰ τὸ μεταχειρίζεσαι, μὲ μέτρο, γιὰ τὴν ὑγεία σου· καὶ τὸ μαχαίρι σου γιὰ τὶς ἀνάγκες σου. Τὰ δολερὰ ὅμως ζύγια καὶ τὰ ψεύτικα μέτρα, πές μου, σὲ τί καλὸ θὰ σοῦ χρησιμεύουν ; Σὲ τίποτες ἄλλο, παρὰ στὴν κατεργαριά, στὴν ἀπάτη καὶ στὴν ἀδικία. Νὰ λοιπὸν, πού καὶ τὰ δυὸ μαζί, τὸ μικρὸ καὶ τὸ μεγάλο εἶναι ἐπικίνδυνα καὶ περιττά, σὰν ἄχρηστα. Τὸ ἓνα μονάχα, τὸ σωστὸ καὶ τὸ τίμιο, σοῦ χρησιμεύει καὶ σὲ φθάνει. «Στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι». Αὐτὸ μονάχα σοῦ φθάνει κι' αὐτὸ πρέπει νὰ χῆς.

Νεοὶ Ἀμαληκίτες καὶ Ψευτοχριστιανοί.

Ὁ νομοθέτης ἐκφράζεται βίαια γιὰ τοὺς Ἀμαληκίτες, καὶ μὲ ξαναμμένο θυμὸ προστάζει τὸν τέλειον ἐξολοθρεμὸ τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ. Καὶ ἡ αἰτία εἶναι, ἐπειδὴ πρῶτοι οἱ Ἀμαληκίτες (καὶ συνακόλουθα μ' αὐτοὺς οἱ Ἀμμανίτες καὶ οἱ Μωαβίτες) ἀντιστάθηκαν στοὺς Ἐβραίους ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ τοὺς ἐμπόδιζαν νὰ διαβοῦνε πρὸς τὴν γῆ τῆς Χαναάν, πού τοὺς εἶχεν ὑποσχεθῆ ὁ Θεός.

Ποιᾶν ἀφορμὴν, ἢ ποιᾶ σικιὰ πρόφασης εἶχανε οἱ Ἀμαληκίτες, γιὰ ν' ἀντιπαραταχθοῦνε, ν' ἀντισταθοῦνε

καὶ νὰ παρεμποδίσουνε εἰρηνικοὺς κι' ἄβλαβους παροδίτες ; καὶ γιατί ζητήσανε νὰ τοὺς ἀποκόψουνε ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ἀπελευθέρωσής τους ; Καμμίαν, πὺ νᾶναι βέβαια δίκαιη κι' εὐλογία. Αὐτοὶ ὅμως, ἀντὶ νὰ λυπηθοῦνε καὶ νὰ συμπονέσουνε τὸ πολυάριθμο ἐκεῖνο πλῆθος, πὺ τὸ ἐταλαιπωροῦσε ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα, κι' ἀντὶ νὰ εὐσπλαγχνισθοῦνε τοὺς γέρους ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἄρρωστους καὶ τὰ γυναικόπαιδα, πὺ ἦτανε ἀνάμεσά τους, καὶ νὰ τοὺς ἀφήσουνε νὰ περάσουνε ἐλεύθερα κι' ἀνεμπόδιστα, ἐπιτεθήκανε ἐναντίον ἐκείνων πὺ ἔμεναν πίσω, γιατί ἦτανε ἐξασθενησμένοι ἀπὸ τὶς κακουχίες τοῦ δρόμου κι' ἀδυνατισμένοι ἀπὸ τὴν φτώχεια κι' ἀπὸ τὴν πεῖνα, καὶ τοὺς ἐπολεμοῦσανε.

Καὶ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ εἶπῃ, πὺς ὁ Φαραὼ εἶχε μισθώσει τοὺς Ἀμαληκίτες καὶ τοὺς μεταχειρίσθηκε σὰν ὄργανα τῆς καταδυναστευσῆς του, γιὰ νὰ γυρίσουνε πάλι στὴν Αἴγυπτο καὶ νᾶναι, σὰν πρῶτα, σκλάβοι του. Ἡ κακία αὐτῆ τῶν Ἀμαληκιδῶν ἐθύμωσε πολὺ τὸν Θεό. Γι' αὐτὸ καὶ εἶπε τότε στὸν Μωϋσῆ νὰ παραγγεῖλῃ στὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ νὰ ἐξολοθρέψῃ κατόπιν τοὺς Ἀμαληκίτες ὅλως διόλου. «Κατάγραφον τοῦτο εἰς μνημόσυνον ἐν βιβλίῳ· καὶ δὸς εἰς τὰ ᾧτα Ἰησοῦ». Γράψε το σὲ βιβλίο, γιὰ νὰ τὸ θυμᾶσαι· καὶ παράγγειλέ το στὸν Ἰησοῦ. (Ἐξοδ. ιζ' 14). Κι' ὅταν ἦλθεν κατόπιν ἡ κατάλληλη περίσταση ὁ Μωϋσῆς τὸ θύμισε στὸν Ἰησοῦ. «Μνήσθητι ὅσα ἐποίησέ σοι Ἀμαλῆκ ἐν τῇ ὁδῷ ἐκπορευομένου σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Πῶς ἀντέστη σοι ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἔκοφέ σου τὴν οὐραγίαν, τοὺς κοπιῶντας ὀπίσω σου. Σὺ δὲ ἐπέινας καὶ ἐκοπίας, καὶ οὐκ ἐφοβήθη τὸν Θεόν... Διὰ τοῦτο, (ἀφ' οὗ τὴν γῆν ἀπὸ τῶν κατοικούντων αὐτὴν ἐθνῶν ἀπαλλάξῃς), ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμαλῆκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ οὐ μὴ ἐπιλάβῃ». Νὰ θυμᾶσαι τί σοῦκαναν οἱ Ἀμαληκίτες στὸ δρόμο σου, ὅταν ἔφυγες ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Πῶς σοῦ ἀντισταθήκανε στὴν πορεία σου, καὶ πὺς σοῦ ἀποκόψανε τὴν ὀπισθοφυλακή σου κι' ὅσους βραδυποροῦσανε ἀπὸ τὴν κούραση.

Καὶ σὺ τότε πεινοῦσες καὶ ἀγωνιζόσουνα· καὶ δὲν ἐφοβήθησαν τὸν Θεόν. Γι' αὐτό, ἀφ' οὗ ἔξεκαθαρίσῃς τοὺς ξένους ποὺ κατοικοῦνε στὴ γῆ τους, νὰ τοὺς ἐξολοθρέψῃς καὶ νὰ χαθῆ τ' ὄνομά τους κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανό. Νὰ μὴν τὸ ξεχάσῃς αὐτὸ (Δευτ. κε', 17-19).

Βρίσκονται κι' ἀνάμεσά μας πολλοὶ καὶ παντοῦ (ποὺ μακάρι νὰ μὴν ἦτανε καὶ νὰ μὴν ἐλέγονταν δῆθεν Χριστιανοί!) ποὺ μιμοῦνται τὴν διεστραμμένη καὶ παγκάκιστην ἐκείνη προαίρεση τῶν Ἀμαληκιτῶν. Βρίσκονται, ναί, τὸ ξαναλέω, βρίσκονται ἄνθρωποι, ποὺ πασχίζουνε καὶ ποὺ φροντίζουνε, μὲ κάθε μέσο καὶ κάθε τρόπο, ν' ἀποκόψουνε ἀπὸ τὸ καλὸ καὶ ἴσιο δρόμο τοῦ Θεοῦ, αὐτοὺς ποὺ ὀρθοπορεῦνται πρὸς τὴ σωτηρία τους, καὶ θέλουνε νὰ ξεκόψουνε καὶ ν' ἀπομακρυνθοῦνε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ ζητούσανε τὴν εἰρήνη τῆς κατὰ Θεοῦ ζωῆς. Βρίσκονται, εἶπα, καὶ στοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς τέτοιοι ἄνθρωποι, ποὺ εἶναι συνεργοὶ καὶ ὑπηρέτες τοῦ νοητοῦ Φαραώ, τοῦ Διαβόλου καὶ ποὺ ὅπως τότε οἱ Ἀμαληκίτες τοὺς Ἑβραίους, ἔτσι κι' αὐτοί, ἀντιμάχονται κάθε θεοφοβούμενη κι' ἐνάρετη ψυχὴ, καὶ ζητοῦνε, μὲ κάθε τρόπον, νὰ τοὺς ἀποστρέψουνε ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο τους, κι' ἀγωνίζονται νὰ τοὺς γυρίσουν στὸν στραβὸ καὶ στὸν ἄνομο. Βρίσκονται, ναί—τὸ λέω καὶ θὰ τὸ ξαναλέω μὲ πόνο μεγάλο—τέτοιοι παραλογισμένοι συνεργοὶ τοῦ Διαβόλου. Κι' ἄλλοι, μὲ πονηρὲς συμβουλὲς καὶ προτροπὲς καὶ παρακινήσεις, κι' ἄλλοι μὲ τὴ ξεμαυλιστὴ φιληδονία καὶ μὲ τὸ πλάνημα τῆς σαρκικῆς ἀπόλαυσης, ἄλλοι μὲ τὸ ξάναμμα τῆς φιλόκοσμης ματαιοδοξίας, ἄλλοι μὲ τὸ δικό τους ὀλέθριο παράδειγμα, ἄλλοι μὲ τὴν μωρόλογη καὶ φλύαρη ἀνατροφή τῶν ὑπερφυσικῶν ἀληθειῶν καὶ δογμάτων ποὺ μᾶς ἀποκάλυψεν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἄλλοι μὲ τὴν καταφρόνηση καὶ τὸν χλευασμὸ τῶν ἱερῶν μυστηρίων καὶ τελετῶν, ἄλλοι μὲ τὴν ἀθέτηση καὶ τὴν παράβαση τῆς παράδοσης καὶ μὲ λογῆς λογῆς ἄλλους τέτοιους τρόπους, ποὺ εἶναι δαιμονοκατασκευάστα καὶ σατανοκίνητα ὄπλα, καταπιάνονται

κι' ἀγωνίζονται, πῶς νὰ παρασύρουν τοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς θεοφοβούμενους, ἀπὸ τὴν στράτα τοῦ Θεοῦ ποὺ ἀκολουθοῦν στὸ δρόμο τῆς ἀσέβειας, ποὺ τοὺς παρουσιάζεται ἐμπρὸς τοὺς ἀνοικτὸς καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἄνεση. Μεγάλῃ ὀργῇ, φοβερῇ καταδίκη, φρικτῇ ποινῇ καὶ μαύρῃ κόλαση, περιμένουν αὐτοὺς τοὺς νέους Ἀμαληγίτες. Καὶ δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία, πῶς ἡ ὥρα τοῦ ἔσχατου ἀφανισμοῦ του θὰ φθάσῃ, ὅταν θάρθῃ ἡ ὥρα, ὅπως ἔφθασε καὶ γιὰ τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους· «Ἐξαλειφθήσεται, πάντως ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνομα Ἀμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν» (Ἐξοδ. ιζ, 14 καὶ Δευτ. κε', 19).

**Ἀμαληγίτες, ποὺ δίκαια καταδικάσθησαν
σὲ τέλειον ἀφανισμό.**

Τοὺς μὲν Ἀμμανίτες καὶ τοὺς Μωαβίτες, ὁ νόμος τοὺς ἀπέκλειεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, «ἕως δεκάτης γενεᾶς... καὶ εἰς τὸν αἰῶνα» (Δευτ. κγ' 3), τοὺς δὲ Ἰδουμαίους, καθὼς καὶ τοὺς Αἰγύπτιους, τοὺς εἰσήγε στὴν Ἐκκλησία «ἐν τῇ τρίτῃ γενεᾷ» (αὐτ. 8). Κι' ἐκείνους μὲν τοὺς εἶχε παντοτεινὸ βδέλυγμα, «καὶ ἕως τὸν αἰῶνα»· τοὺς δευτέρους ὅμως ὄχι· «οὐ βδελύξῃ Ἰδουμαῖον» (αὐτ. 7).

Λόγος, ποὺ οἱ Αἰγύπτιοι ἐγίνοντο δεκτοὶ στὴν τρίτη γενεὰ φέρεται ἡ συνοίκηση τῶν Ἑβραίων στὴν Αἴγυπτο· «Οὐ βδελύξῃ Αἰγύπτιον, ὅτι πάροικος ἐγένον ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ. Γιὰ τοὺς Ἰδουμαίους δὲ ἡ συγγένεια καὶ ἡ ἀδελφικότητα. «Οὐ βδελύξῃ Ἰδουμαῖον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστίν» (Δευτ. κγ', 7—8). Στὴν περίπτωσιν ὅμως τῶν Ἀμαληγιτῶν, ὁ νομοθέτης τὸ νόμιζε λίγο τὸ νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ὡς τὴν τρίτη μόνον γενεά, ὅπως τοὺς Ἰδουμαίους καὶ τοὺς Αἰγυπτίους, ἢ ὡς τὴν δέκατην, ὅπως τοὺς Ἀμμανίτες καὶ τοὺς Μωαβίτες. Ἀλλὰ ἐναντίον τῶν Ἀμαληγιτικῶν ἐνομοθέτησε, μὲ πολὺ πάθος, τὸν τέλειον ἀφανισμό τους, καὶ σὲ σημεῖο ποὺ νὰ μείνῃ τ' ὄνομά τους· «Ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα

Ἄμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ οὐ μὴ ἐπιλάβῃ».

Κι' ἐρωτῶ. Δὲν ἦτανε καὶ ὁ Ἄμαλήκ, ὅπως καὶ ὁ Ἰδουμαῖος ἀδελφός τῶν Ἑβραίων, ἀφοῦ ἦτανε γιὸς τοῦ παιδιοῦ τοῦ Ἡσαῦ ἀπὸ τὴν παλλακὴ του τὴν Θαμνά; (Γεν. λστ', 12). Γιατὶ λοιπὸν ὁ νόμος, ποὺ ἀντιμετώπιζε μ' ἐπιείκεια καὶ σὰν ἀδελφούς τοὺς Ἰδουμαίους, «οὐ βδελύξῃ Ἰδουμαῖον, ὅτι ἀδελφός σου ἐστίν», φέρεται μὲ τόση σκληρότητα πρὸς τοὺς Ἀμαληκίτες, ποὺ ἦτανε κι' αὐτοὶ ἀδελφοί; («Ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἄμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν»).

Μερικοὶ κρίνουν, πὼς ἄλλος ἦτανε ὁ Ἄμαλήκ, ὁ προπάτορας τῶν Ἀμαληκитῶν αὐτῶν· κι' ὄχι ὁ ἀπόγονος τοῦ Ἡσαῦ ἀπὸ τοῦ Ἐλιαφάζ. Ἦτανε δηλαδὴ ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος ἀπόγονος τοῦ Χάμ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκατήγοντο οἱ Ἀμαληκίτες, καὶ τῶν ὁποίων τοὺς ἄρχοντες, ὅπως καὶ τοὺς Ἀμορραίους κατέστρεψεν ὁ Χολλοχοδομὸς στὴν Κάδδα, τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀβραάμ, πολλὰ χρόνια δηλαδὴ προτοῦ νὰ γεννηθῇ ὁ Ἄμαλήκ τοῦ Ἐλιζάφ. Ἄν αὐτὸ εἶναι σωστό, δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος ν' ἀπορῆ κανεῖς· γιατί οἱ Ἀμαληκίτες ἐκεῖνοι, ὄχι μονάχα ἀντισταθῆκανε στὸ πέρασμα τῶν Ἑβραίων, ἀλλὰ καὶ σὰν Χανανίτες, εἶχανε ἀναθεματισθῆ, καὶ ἡ μοῖρα τους ἦτανε γι' αὐτὸ νὰ σβύσουνε καὶ νὰ ἐξαφανισθοῦνε ὅλως διόλου. («Ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα Ἄμαλήκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν») ὅπως κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι Χαναναῖοι.

Κι' ἂν τοὺς ὑποθέσωμεν ὅμως τοὺς Ἀμαληκίτες αὐτοὺς ἀπόγονους τοῦ Ἡσαῦ, κι' ἐπομένως, ὅπως τοὺς Ἰδουμαίους, ἀδελφούς τῶν Ἑβραίων, καὶ πάλιν δίκαια ἀποφασίσθηκεν ὁ ἐξολοθρεμὸς τους. Διότι, ὅπως λέει ὁ ἱερός Θεοδώρητος, καὶ ἀσεβεῖς ἦτανε καὶ μισάδελφοι ἐφανήκανε «ἐπειδὴ, ἂν καὶ καταγόντανε ἀπὸ τὸν Ἡσαῦ, πρῶτοι αὐτοὶ ἐκίνησαν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Ἰουδαίων, κι' αὐτὸ τῶκαναν, ἐνῶ ἀκόμη ἦτανε μακρὰ ἀπὸ τὴ χώρα τους καὶ δὲν εἶχανε πλησιάσει στὰ σύνορά τους». «Ὅλα αὐτὰ ὑπερεβάρυναν τὸ ἔγκλημα τῶν Ἀμαλη-

κιτῶν, καὶ τῶκαμαν ν' ἀντιζυγίζεται μὲ τὴν ἔσχατην ὀργή καὶ τιμωρία.

Καὶ πραγματικὰ οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἀσεβεῖς ἦτανε, κι' ἐνῶ περιποιοθήκανε στὴν ἀρχὴ τοὺς Ἑβραίους, κατόπιν τοὺς ἐφέρθησαν παράνομα καὶ τυραννικά, καὶ τοὺς καταβασάνιζαν καὶ τοὺς ἐταπείνωναν. Ἄλλ' οἱ Αἰγύπτιοι ἦτανε πολιτικῶς ἐξουσιαστές τους καὶ κύριοί τους· δὲν ἦτανε συγγενεῖς τους κι' ἀδελφοί τους στὴν καταγωγῆ. Ἄδελφοὶ ἀντίθετα καὶ ὁμόφυλοι τῶν Ἑβραίων ἦσαν οἱ Ἰδουμαῖοι, γιατί εἶχανε κοινὸ πρόγονο τὸν Ἰσαάκ· δὲν ἐφανήκανε ὅμως τόσο μισάδελφοι σ' αὐτούς, ὥστε νὰ δυστροπήσουνε τόσο καὶ νὰ τοὺς κτυπήσουνε, καὶ νὰ τοὺς ἀντικόψουνε, μὲ πόλεμο, τὸν δρόμο τῆς ἐλευθερίας τους.

Τὸ ἀντίθετο ἔκαμαν οἱ Ἀμμανίτες καὶ οἱ Μωαβίτες, κι' ἐπολέμησαν κι' αὐτοὶ κατὰ τῶν Ἑβραίων, γιὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσουνε στὴν πορεία τους. Οὔτε ἀδελφοὶ τους ὅμως ἦτανε, οὔτε καὶ πρῶτοι ἐκινήθηκανε ἐναντίον τους· μὰ οὔτε κι' ἔστειλαν στρατό, γιὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσουνε, ἐνῶ ἀκόμη βρίσκονταν μακριὰ ἀπὸ τὰ σύνορά τους. Καὶ μονάχα, ὅταν πλήθη ἀναρίθμητα Ἑβραίων ἐπλησίασαν τὰ ὄριά τους, τοὺς ἐπίασε τότε φόβος, μήπως ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τόσοσ πλῆθους ἀναστατωθῆ ἡ χώρα τους, ὅπως ἀναστατώθηκεν ἡ Αἴγυπτος καὶ κατατροπώθησαν οἱ Ἀμαληγίτες, καὶ χάσουνε ἔτσι τὴν ἐλευθερία τους. Γι' αὐτὸ κι' ἐτοιμάσθησαν ν' ἀμυνθοῦνε· κι' ἐπικαλεσθήκανε τὴν κατάρρα τοῦ Βαλαάμ, γιὰ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν κίνδυνο ποὺ τοὺς ἀπειλοῦσε.

Οἱ Ἀμαληγίτες ὅμως, οὔτε τὴν φιλοξενία ποὺ ἐφάνερωσαν οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς λαὸ ἀλλόφυλο καὶ ἀλλόθρησκο, καὶ μάλιστα σὲ χρονικὸ διάστημα μεγάλο, εἶχανε νὰ ἐπιδείξουνε, σὰν λόγῳ συγγνώμης· οὔτε τὸν φόβον τῶν Μωαβιτῶν καὶ τῶν Ἀμμανιτῶν γιὰ τὴν κήρυξη τοῦ πολέμου ἐναντίον τῶν Ἑβραίων· οὔτε καὶ τὴν ἀδελφικότητα τῶν Ἰδουμαίων μαζὶ τους, σὰν λόγῳ ἐκδυσώ-

Ἀπὸ τὸ Ἁγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας μας

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ὅ,τι οἱ ρωμαϊκὲς ἀρχὲς τῆς Σμύρνης ἐπιδίωκαν τόσο καιρὸ, εἶχε ἐπὶ τέλους ἐπιτευχθῆ. Ἀπὸ τὴν ἀκριτομύθια δυὸ μικρῶν παιδιῶν, ποὺ ἔπαιζαν κοντὰ στὸ ἐξοχικὸ σπίτι, ὅπου κρυβόταν, ἀνακαλύφθηκε καὶ πιάσθηκε ὁ ὑπέργῃρος ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Πολύκαρπος.

Ἡ εἶδησις διέτρεξε σὰν ἀστραπὴ τὴ μεγάλη κι' ὄμορφη πόλι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκεῖνο τὸ φλεβαριάτικο πρωῖνὸ τοῦ 156 μ.Χ.

Ὁ λευκόμαλλος ποιμενάρχης, μὲ τὸ ἰσχνὸ κι' ἐρειπωμένο ἀπὸ τὰ χρόνια σῶμα, ὠδηγήθηκε στὸ ἀμφιθέατρο τῆς Σμύρνης, ποὺ οἱ κερκίδες του ἦταν πλημμυρισμένες ἀπὸ χιλιάδες εἰδωλολάτρες. Ὁ ἀνθύπατος Στάτιος Κοδράτος ἦταν καθισμένος στὴν τιμητικὴ ἐξέδρα. Τὸν περιστοίχιζαν οἱ ἀνώτατοι ἀξιωματοῦχοι κι' οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως.

Ὅταν ὁ Πολύκαρπος στάθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἐξέδρα, ὁ ἀνθύπατος ἔσκυψε καὶ τοῦ σύστησε :

— Ἀρνήσου τὴν πίστι σου στὸν Χριστὸ κι' εἶσαι ἐλεύθερος.

πησης· ἀλλὰ ἔστειλαν στρατὸ ἐναντίον τους, ἐνῶ ἀκόμη βρισκόνταν μακρῶ· καὶ τοὺς ἀντιστάθηκαν καὶ τοὺς ἐπολέμησαν, χωρὶς νάχουνε καμμίαν ἀφορμὴ ποὺ νὰ τοὺς ἔχει ἐρεθίσει ἐναντίον τους· κι' ἀντὶς γι' ἀδελφοί, ἐφαιρωθῆκανε μισάδελφοι.

Ἀδελφὸς δηλαδή, ποὺ ὄχι μόνον δὲν ἔπαθε τίποτε κακὸ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του, ἀλλὰ καὶ οὔτε καὶ ὑποψία ὑπῆρχε πὼς μπορεῖ νὰ πάθῃ καὶ μάλιστα, ὅπως διόλου ἀντίθετα, μόνον λόγια εἰρηνικὰ ἤξερεν ἀπὸ μέρους του· κι' ὅμως, χωρὶς καμμιαν αἰτίαν κι' ἀφορμὴ, ἀλλὰ ἀπὸ κακία καὶ δυστροπία μονάχα κακοποιεῖ τὸν ἀδελφὸ του· ἔ, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι ὅπως διόλου ἀπαράδεκτο κι' ἀσυγχώρετον ἀπὸ τὸν Θεό. «Ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν» (Ἐξ' ὁδ. ιζ', 14). Καὶ τέτοιοι ἦταν οἱ Ἀμαληκίτες.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

‘Ο σεβάσμιος γέροντας τὸν κύτταξε καλὰ στὰ μάτια καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ πρᾶο, ἀλλὰ σταθερὸ τόνο :

— ‘Ο γδόντα ἐξ χρόνια τὸν ὑπηρετῶ καὶ σὲ τίποτε δὲν μ’ ἔβλαψε. Πῶς, λοιπόν, εἶναι νοητὸ νὰ ἀρνηθῶ τὸν βασιλιᾶ μου καὶ τωτῆρα μου ;

‘Ο ἀνθύπατος, σὰν νὰ μὴν ἔδωσε σημασία στὰ ὅσα ἄκουσε, συνέχισε :

— Σοῦ ζητῶ ν’ ἀναγνωρίσης τὴ θεϊκὴ ιδιότητα τοῦ Καίσαρος.

‘Αλλὰ κι’ αὐτὴ τῆ φορά, πῆρε τὴν ἀπάντησι, ποῦ ταίριαζε σὲ στόμα χριστιανικό :

— Ἐέρεις πῶς εἶμαι χριστιανός. Πῶς μπορῶ ν’ ἀναγνωρίσω ἄλλο Θεὸ ἀπὸ τὸν μόνο κι’ ἀληθινό ;

Οἱ προσκλήσεις, ποῦ ἀπηύθυνε ὁ ἀνθύπατος, ἦταν ἐπιβεβλημένο νὰ γίνουσι ἀπὸ τυπικούς λόγους. Τὸ διάταγμα τῶν διωγμῶν ὤριζε, ὅτι ὅποιοι χριστιανὸς ἀρνιόταν τὴν πίστι του κι’ ὠμολογοῦσε γιὰ Θεὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἀντωνῖνο Πῖο, μποροῦσε νὰ ζῆσῃ ἀπειραχτός.

‘Ο Στάτιος Κοδρᾶτος ἦταν πλέον ἐλεύθερος νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν ποινὴν. Κι’ αὐτὴ ἦταν ὁ θάνατος πάνω στὴν πυρὰ.

Μέσα σὲ λίγη ὥρα, ἐτοιμάσθηκε ἕνας μεγάλος σωρὸς ἀπὸ ξύλα καὶ φρύγανα.

Πρὶν ὁ Πολύκαρπος ἀνεβῆ πάνω σ’ αὐτὸν τὸν φριχτὸ βωμό, οἱ στρατιῶτες πῆγαν νὰ τοῦ περάσουν στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια σιδερένιους κρίκους.

‘Εκεῖνος τοὺς ρώτησε τότε :

— Γιατὶ μοῦ τὰ βάζετε αὐτά ;

— Για νὰ σὲ καρφώσουμε, τοῦ ἀποκρίθηκαν, πάνω στὴν πυρὰ. Μὲ τίς πρώτες φλόγες, ποῦ θὰ σὲ τυλίξουν, εἶναι ἐπόμενο νὰ θελήσης νὰ κατεβῆς. Κι’ ἔτσι θὰ ὑποφέρῃς πιὸ πολὺ.

‘Ο Πολύκαρπος χαμογέλασε :

— Ἀφῆστε με χωρὶς αὐτὰ τὰ δεσμά, τοὺς συμβούλεψε. ‘Ο Κύριός μου, ποῦ μοῦ ἀνοιξε τὸν δρόμο ὡς ἐδῶ, δὲν θὰ μὲ παρατήσῃ. Θὰ μὲ συγκρατήσῃ ἢ χάρις του.

‘Ανέβηκε κατόπιν στὸν σωρὸ τῶν ξύλων καὶ προσευχήθηκε μὲ δυνατὴ φωνὴ στὸν Χριστό, εὐχαριστῶντας τον γιὰ τὴν τιμὴν, ποῦ λάβαινε, νὰ συγκαταριθμηθῇ ἀνάμεσα στοὺς μάρτυρες.

‘Η ἀρχαία διήγησις τῆς ἀθλήσεώς του, γραμμμένη ἀπὸ αὐτόπτες χριστιανούς, ἀναφέρει τὰ ἐξῆς θαυμαστὰ καὶ συγκινητικά :

« Τότε ξηπέδησε μεγάλη φλόγα κι’ εἶδαμε ἕνα θαῦμα—ὅσοι ἀπὸ μᾶς ἀξιώθηκαμε νὰ τὸ δοῦμε καὶ φυλαχθήκαμε σῶοι, γιὰ νὰ τὸ ἀναγγείλομε καὶ στοὺς λοιπούς. Οἱ πύρινες γλῶσσες, λοιπόν, ποῦ ξεχύθηκαν ἀπὸ κάτω, σχημάτισαν ἕνα εἶδος καμάρας, σὰν

πανὶ καρabioū κολπωμένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο, καὶ περιτείχισαν τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος. Κι' ἐκεῖνος βρισκόταν στὴ μέση ὄχι σὰν σάρκα καιόμενη, ἀλλὰ σὰν ψωμί, πού ψήνεται στὸν φουῦρνο, ἢ σὰν χρυσάφι, πού πυρώνεται στὸ καμίνι. Καὶ μᾶς ἤλθε μιὰ εὐωδιὰ σὰν ἀπὸ κάποιο ἀκριβὸ θυμίαμα».

Τὸ παράδοξο αὐτὸ φαινόμενο βάστηξε κάμποση ὥρα. Ἡ ἀρχαία ἀφήγησις ἀναφέρει ὕστερα, ὅτι πρόσταξαν ἓνα «κομφέκτορα» (χασάπη) νὰ χτυπήσῃ τὸν μάρτυρα μὲ μαχαῖρι. Ἡ φωτιὰ τώρα κόπαζε καὶ τὸ αἷμα, πού ἔρρευσε, συντόμεψε τὸ σβύσιμό της.

Ὁ ἐκατόνταρχος, πού βρισκόταν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν, εἶχε ὑπ' ὄψι του ὅτι οἱ χριστιανοὶ θὰ ἔπαιρναν τὸ σεπτὸ λείψανο. Γι' αὐτὸ πρόσταξε ν' ἀναφτῇ μιὰ ἄλλη φωτιὰ καὶ τὸ ἔκαψε.

Ἀλλὰ οἱ πιστοὶ, ὅταν ἔπεσε τὸ βράδι, ἤλθαν καὶ μάζεψαν μ' εὐλάβεια τὰ κόκκαλα, πού εἶχαν ἀπομείνει μέσα στὶς στάχτες, καὶ τὰ ἔθαψαν σ' ἓνα κρυφὸ τόπο.

Ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου Πολυκάρπου τελεῖται στὶς 23 τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἀπὸ 12-1-66 ἕως 9-3-66 ἐχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. αἱ κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπας βοηθήματα:

Αἰδεσιμ. Ἀθανάσιον Μᾶνον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1327. Ἐφ' ἅπαξ 40.460.

Ἰωάννην Βερτζαγιᾶν, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζακύνθου, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.041. Ἐφ' ἅπαξ 37.426.

Αἰδεσιμ. Ἀντώνιον Ταμιωλάκη, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1103. Ἐφ' ἅπαξ 24.304

Πρεσβυτέραν Δέσποιναν Γ. Στρατηδάκη, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 680. Ἐφ' ἅπαξ 38.153.

Αἰδεσιμ. Ἀναστάσιον Ντελέκον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.103. Ἐφ' ἅπαξ 33.562.

Πρεσβυτέραν Παναγιώταν Π. Δεδούση, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 818. Ἐφ' ἅπαξ 40.354.

Πρεσβυτέραν Θεοδοσίαν Σπ. Ἀντωνέλου, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαληνίας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 660. Ἐφ' ἅπαξ 32.237.

Πρεσβυτέραν Μαργαρίταν Χρ. Παπαγεωργίου, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 850. 'Εφ' ἅπαξ 39.827.

Πρεσβυτέραν Γεώργιαν Ι. Καργάκου, 'Ιερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 806. 'Εφ' ἅπαξ 25.620.

Πρεσβυτέραν Αἰκατερίνην Β. Μακρῆ, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 812. 'Εφ' ἅπαξ 38.604.

Αἰδεσιμώτατον Νικόλαον Κανταρίδην, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.145 'Εφ' ἅπαξ 34564.

Πρεσβυτέραν Ἀμαλίαν Ράπτη, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 660. 'Εφ' ἅπαξ 20.882

Αἰδεσιμώτατον Νικόλαον Βοϊνέσκον, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Πατρῶν, β' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.607. 'Εφ' ἅπαξ 48.581.

Πρεσβυτέραν Ἀγγελικὴν Θεοδ. Γρηγοράκη, 'Ιερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 850. 'Εφ' ἅπαξ 32.922.

Αἰδεσιμώτατον Χαράλαμπον Βρακᾶν, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 933. 'Εφ' ἅπαξ 41.344.

Αἰδεσιμώτατον Νικόλαον Θεοδωρίδην, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.145. 'Εφ' ἅπαξ 30.632.

Πρεσβυτέραν Στεργιανὴν Χρ. Χαριτάκη, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 766. 'Εφ' ἅπαξ 34.564.

Αἰδεσιμώτατον Γεώργιον Ζιώτην, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Σύρου, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.145. 'Εφ' ἅπαξ 33.562.

Πρεσβυτέραν Ἀναστασίαν Γ. Κόλλια, 'Ιερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 660. 'Εφ' ἅπαξ 24.560.

Αἰδεσιμώτατον Κωνσταντῖνον Νεαμονίτην, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Χίου, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.145. 'Εφ' ἅπαξ 27,474,

Αἰδεσιμώτατον Παῦλον Πατρῶνην, 'Ιερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, α' μισθολογικῆς κατηγορίας, Σύνταξις 2.032. 'Εφ' ἅπαξ 39.215.

Αἰδεσιμώτατον Παναγιώτην Παναγούλιαν, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γυθείου καὶ Οἰτύλου, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.327. Ἐφ' ἅπαξ 42.698.

Αἰδεσιμώτατον Παναγιώτην Φαναράν, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.145. Ἐφ' ἅπαξ 36.593.

Πρεσβυτέραν Οὐρανίαν Δ. Μάνθου, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.030. Ἐφ' ἅπαξ 38.569.

Πρεσβυτέραν Ἐρυθράν Δ. Ματαράγκα, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κεφαλληνίας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 660. Ἐφ' ἅπαξ 35.305.

Πρεσβυτέραν Μαρίαν Εὐαγγ. Γκρινιαῖρη, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 697. Ἐφ' ἅπαξ 42.126.

Αἰδεσιμώτατον Γεώργιον Μπίλιαν, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1327. Ἐφ' ἅπαξ 42.698.

Αἰδεσιμώτατον Μιλτιάδην Παπουτσην. Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μηθύμνης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 686. Ἐφ' ἅπαξ 34.564.

Αἰδεσιμώτατον Γρηγόριον Βουγιούκαν, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1145. Ἐφ' ἅπαξ 36.593.

Αἰδεσιμώτατον Παναγιώτην Παπαϊωάννου, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.145. Ἐφ' ἅπαξ 36.593.

Αἰδεσιμώτατον Φώτιον Τουντόπουλον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1327. Ἐφ' ἅπαξ 42.698.

Αἰδεσιμώτατον Ἀθανάσιον Ζαφειρόπουλον, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 1.607. Ἐφ' ἅπαξ 48.581.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)

Ὀδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθήναι — Τηλέφ. 311.121.

Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἱασονίδου 22, Σούρμενα

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμ. Νικόλαον Κογιώνην. Ἐφημ. Ἱ. Ν. Παντανάσσης Πατρῶν. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα τεύχη. — Αἰδεσιμ. Μπαρμπάκαν Ἀντώνιον, Διώνην Κομοτηνῆς. Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς πληροφορήσητε ἐὰν τελικῶς ἔχετε λάβει τὰ ἀποσταλέντα ὑφ' ἡμῶν βιβλία. — Αἰδεσιμ. Παπαδόπουλον Γεώργιον. Ἱ. Ν. Προφήτου Ἡλιοῦ Θεσσαλονίκην. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ ζητηθὲν τεῦχος. — Εὐλαβ. Ἰεροδ. Παπαθανασίου Νικόδημον. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας. — Αἰδεσιμ. Παυλῆν Παναγιώτην. Περιστερί. Ἀθηνῶν. Ἐνεγράφητε καὶ ἐστάλησαν ὑμῖν ἀπὸ 1-1-66 κ.έ. — Κύριον Κωνστ/νον Σωτηρίου. Παινίου 30 Ἀθήνας Τ. 110. Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1-1-66. — Αἰδεσιμ. Παπαδόπουλον Φώτιον. Κορυδαλλὸν Πειραιᾶ. Ἐμεγράφητε εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν. — Κύριον Διαμαντοῦρον Κορνήλιον. Φιλοθέην. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. — Ἰερὸν Ναὸν Ἀγίου Νικολάου Ἀρμάτων Κονίτσης. Ἡ ἐπιστολή σας διεβιβάσθη εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν διὰ τὴν ἀνταπόκρισιν εἰς τὰς παραγγελίας σας. — Πανος. Ἀρχιμ. Κόμην Πολύκαρπον. Ἱερὰν Μονὴν Ἀγίου Γερασίμου. Ἀργοστόλιον Κεφαλληνίας. Σᾶς ἀπεστείλαμεν εὐχαρίστως τρία ἀντίτυπα ἐκ τοῦ ζητηθέντος τεύχους. — Κύριον Κων/νον Φράγκον. Καθηγητὴν Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρα τὰ παρ' ἡμῖν περιοδικά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδόση Σπεράντσα, Εἶσθε οἱ φύλακες καὶ οἱ φρουροί. — **Εὐαγγέλου Θεοδώρου**, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Χριστιανισμὸς καὶ σῶμα (γ'). — Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος **Ἰσιδώρου τοῦ ἐν Χίῳ**, ἀναπληρωθεῖσα ὑπὸ **Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου**, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. — **Ἀνθίμου Θεολογίτη**, Ἡ Παναγία ἢ Χρυσοκαστριώτισσα. — **Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — Ὀρθοκεντικὸς καὶ ἠθικὸς μελέτες τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**. «Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Ἡλιάδης**, Ἡ γείτων πρὸς τὸ Βυζάντιον Χαλκηδῶν καὶ ἡ μαρτυρικὴ Ἀγία τῆς Πάνσεπτος Εὐφημία. Ὁ καιὸς ὅπου συνῆλθεν ἡ Δ' Οἰκουμ. Σύνοδος. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρους**. Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Μουστάκη**, Ὁ Ἐπίσκοπος Σμύρνης Πολύκαρπος. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.